

A NYIREGYHÁZI
M. KIR. ÁLLAMI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

XVI.

É R T E S Í T Ő J E

AZ 1937—38. (XXIV.) ISKOLAI ÉVRŐL.

A TANÁRI TESTÜLET KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL SZERKESZTETTE:

DOHANICS JÁNOS

MB. IGAZGATÓ.

NYIREGYHÁZA
KLAFTER KÖNYVNYOMDAJA
1938.

Debreceni tankerület.

A NYIREGYHÁZI
M. KIR. ÁLLAMI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

XVI.

É R T E S Í T Ő J E

AZ 1937—38. (XXIV.) ISKOLAI ÉVRŐL.

A TANÁRI TESTÜLET KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL SZERKESZTETTE:

DOHANICS JÁNOS

MB. IGAZGATÓ.

NYIREGYHÁZA
KLAFTER KÖNYVNYOMDAJA
1938.

TARTALOM:

A tehetség és formai mozzanatai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Emlékirat intézetünknek épülettel ellátása ügyében	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
I. Az iskolai év története.										
1. A tanév lefolyása	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
2. Változások a tanári testületben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
3. Látogatások	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
4. Az 1937—38. isk. évben érkezett fontosabb min. rendeletek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
5. Tankerületi kir. főigazgatósági rendeletek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
II. Az intézet állapota.										
1. Hatóságok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
2. A tanári testület munkaköre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
3. A tanári testület iskolánkívüli és irodalmi munkássága	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
III. a) A növendékek névsora I. évfolyam	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
„ „ II. „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
„ „ III. „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
„ „ IV. „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
„ „ V. „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
A tanulmányi eredmény táblázatos kimutatása az 1937/38. évről	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
b) A tanulók statisztikája	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
IV. 1. Épületek, udvar, kert, berendezés, felszerelés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
2. Összesítő kimutatás a szakleltárak álladékaról	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
V. 1. Internátus, köztartás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
2. Kintlakás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
3. Alapítványok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
4. Jutalmazás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
VI. Nevelés.										
1. Vallásos, hazafias és társadalmi nevelés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
2. Ifjúsági egyesületek működése										
a) Bessenyei Önképzőkör	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
b) 971. sz. „Tisza“ cserkészcsapat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
c) Ifjúsági Segítő Egyesület	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
d) Testnevelés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
e) Nemzetvédelmi testnevelési oktatóképzés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
f) Ifjúsági Vöröskereszt Csoport	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
VII. Fegyelmi állapot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
VIII. Tanítás.										
1. Ált. didaktikai szempontok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
2. Munkafelosztás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
3. Segédeszközök	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
4. Gyakorlatok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
5. Oktatófilm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
6. Írásbeli dolgozatok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
1. Fogalmazási gyakorlatok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
2. Írásbeli dolgozatok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
3. Német nyelvi írásbeli dolgozatok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
4. Mennyiségtani írásbeli dolgozatok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
7. Irodalmi olvasmányok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
8. Tanulmányi kirándulások	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39
9. Madarak és fák napja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39
10. Tanítási gyakorlatok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39
IX. Egészségi jelentés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40
X. Tanítóképesítés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
XI. 1. Gyakorlóiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
2. A gyak. isk. tanulóinak névsora	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42
3. A gyak. isk. tanulóinak statisztikája	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
XII. Értesítés a következő évre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44

1189.

A tehetség és formai mozzanatai.

Részlet Kiss Lajos „A tehetség és szociológiája“ c. népszerű főiskolai tanfolyami előadásából.

Napjainkban sokat hallunk a tehetségről, a tehetséggel kapcsolatos problémákról. Eddig csak az iskolának volt ez több-kevesebb tudatossággal látott problémája. Ma azonban a tehetségnek nemcsak az egyént, az iskolát, hanem a nemzeti közösséget érintő vonatkozásai is foglalkoztatják a nemzetnevelés intézőit, de a közvéleményt is. A nemzetek küzdelmének, a fajok harcának korában a kultúrpolitikának az az alaptétele, hogy mindenki ott szolgálja nemzetét, ahol legtöbbet tehet érte. A tehetség a nemzet igazi értéke, az ökonómikus gazdálkodás itt elsőrendű követelmény. Nemzetünk nagy szellemi diádala: Szent-Györgyi professzor Nobel-díja pedig különösen ráirányítja az egész magyar közvélemény figyelmét a tehetségre. Nem lesz tehát hiábavaló, ha a tudomány mai eredményei alapján megismerkedünk a tehetség fogalmával, a tehetség összetevőivel, fokozataival, ha bepillantunk a zseni lélektanába és genezisébe, majd pedig abba a viszonyba, ami a tehetség és közösség között fennáll, s ha figyelemmel kísérjük a tehetség sorsának alakulását. Ezeket a kérdéseket legkimerítőbb módon volt professzorom, Somogyi József tárgyalja kitűnő könyvében, melynek címe a Tehetség és eugénika.

A mindennapi beszédben, a közhasználatban teljesítőképességet jelent a tehetség, ami főként szellemi feladatokra áll. Ez a szellemi tőke, amelynek eredménye valamilyen érték. Egyszer speciális szellemi képességet, máskor általános szellemi kiválóságot értenek rajta. Ez az értelemkülönbség a tudományos terminológiában is megvan, amikor ott is beszélnek általános intelligenciáról és speciális irányú képességről vagy talentumról a tehetség fogalmával kapcsolatban. Zavarja a tehetség szó értelmét az is, hogy egyszer a velünk született örökölt diszpozíciót, máskor ennek a fejlesztő tényezők (külső körülmények, nevelés) hatására kialakult alakját: a képességet jelenti. Tisztázzuk a fogalmat!

A képesség olyan szellemi erő, amely alapján beszélünk, ítélnünk, következtetünk, elképzelünk, alkotunk stb. Vagyis a képesség teljesítményeket, eredményeket hoz létre. Hogy ez a képesség ugyanazon körülmények között élő egyének között is más és más, annak a külső tényezőkkel nem magyarázható, az egyénnel veleszületett belső hajlam az oka. Ez a velünk született, eredeti hajlam a tehetség. — Az egyén veleszületett hajlamait elődeitől öröklő s így azt mondhatjuk, hogy a tehetség örökölt hajlam. Mivel a tehetség velünk születik, öröklődik, egyszerű adottság, amelyhez utólag hozzáadni vagy elvenni belőle nem lehet. A tehetség megnyilvánulása, kifejlődése, aktualizálódása a különböző fejlesztő tényezők hatására más és más lehet. A tehetségnek a fejlesztő tényezők hatására kialakult formája a képesség. A tehetség tehát elsődleges, a képesség másodlagos hajlam. A mennyiségtan nyelvén azt mondhatjuk, hogy a képesség a tehetség és a fejlesztő tényezők szorzatából adódik. A szellemi tőke a munka során megnyilvánul. Annál nagyobb a tehetség, minél kevesebb értékű a fejlesztő hatások összege, minél kedvezőtlenebb környezethatások ellenére is megnyilvánul, terem, alkot. A tehetség ismerete lehetővé teszi a prognózist, vagyis annak előre való megállapítását, hogy valaki a fejlesztő hatásokra mi lesz. Ezért van nagy jelentősége a mai tehetségkutatásoknak. A tehetség-

get a teljesítményből ítéldhetjük meg. A teljesítményt ítéldjük meg a teszt-vizsgálatokkal vagy a műalkotások, nagy teljesítmények elemzésével, értékelésével.

A tehetség csak nagyobbbrészt szellemi vonatkozású, mert testi hajlamokkal is kapcsolatos, ami a test és lélek pszichofizikai egységéből önként következik. Hiába születik valaki szellemileg Nagy Sándort vagy Napoleont felülmúló hadvezéri, Demosthenest vagy Cicerot megszégyenítő szónoki tehetséggel, ha ugyanakkor vak vagy sánta, néma vagy bÉna. Amikor a tehetség szellemi természetéről beszélünk, nem zárhatjuk ki belőle az érzelmi és akarati mozzanatok sem. A tehetség aszerint, hogy milyen benne az összetevők aránya, a tartalmi és formai elemek viszonya, nagyon különböző lehet. Vannak egyszerű pl. matematikai és zenei és összetettebb tehetségek, pl. a politikai. Az egyes tehetségek szellemi organizmusát világossá tenni nehéz feladata a tudománynak. Még a „jó tanuló“ is az intelligencia, emlékezet, figyelem, szorgalom, akarati, érzelmi és egy sereg más tényezők bonyolult összege.

Minden fajta tehetségben fellelhetünk egy közös formai mozzanatot: az intelligenciát vagy értelmességet. Ebbe ágyazódnak bele a speciális, tartalmi tehetségek, mint pl. a zenei vagy festői tehetség. A tehetségnek ezek a formai és tartalmi mozzanatai csak egymással kapcsolatban érvényesülhetnek. Kiváló zenész általános intelligenciával is rendelkezik, mert e nélkül nem tudna valóban értékes alkotásokat létrehozni. A nagyszerű hallású idióta nem lesz nagy muzsikussóha, amint igazolja ezt a kitűnő hallású Gottfried Mind esete, aki pompás zenei érzékkel rendelkezett, különben idióta volt (1760—1814). Wagnernek, Lisztnek kiváló zenei tehetségén kívül nem csekély intelligenciája is volt. Az általános intelligencia és speciális képesség egymást bizonyos mértékig pótolhatják, de egészen nem. Ha az általános intelligencia és a speciális képesség iskolában, életben való szerepét nézzük, azt látjuk, hogy az általános intelligens ember legtöbb feladatkörben boldogul, míg a speciális tehetség csak bizonyos munkakörben alkalmazható nagyobb eredménnyel. A tudományos kutatás megállapította, hogy az egyes tehetségek az egyénben, ha nem is alkotnak szoros kapcsolatot, mégis bizonyos fokát mutatják az együttjárásnak. Ez azt jelenti, hogy valamely tehetség megnyilvánulása esetén bizonyos valószínűséggel számíthatunk más tehetségek jelenlétére is. Azonban a tehetség mégsem egyenlő a résztehetségek pusztá összegevel. Itt is szervezettséget és nem pusztá egymásmellettiséget kell feltételeznünk.

Maga a tehetség formai mozzanata: az intelligencia is bonyolult valami. Az elnevezés az értelemmel, az intellektussal van összefüggésben. Az értelem és értelmesség viszonya ugyanaz, ami a potencia és aktusé, vagy az ok és okozatÉ. Az intelligencia fogalmát, mibenlétét sokan kutatták már s mivel a kutatók az intelligencia egy-egy vonását emelték ki, nagyon eltérő meghatározásokra jutottak. Meumann az ítélet önállóságát, produktivitását, Ebbinghaus a kombinálóképességet, Spencer a külső körülményekhez való tudatos alkalmazkodást, Stern az új követelményekhez való szellemi alkalmazkodóképességet, ClaparedÉ problémák megoldására való újszerű szellemi teljesítményt értett az intelligencia lényegeként. Ezek a sajátságok valóban benne vannak az intelligenciában, de az alkalmazkodóképesség erős kiemelése a mai kor általános értékelésére vall, amikor a sikert, az érvényesülést tartják a legfontosabbnak. A legjobban alkalmazkodó, simulékony, hajlékony gerincű emberek nem mindég a legintelligensebbek is.

Az intelligencia a lényeg megragadásában áll, ami pedig csak az absztrakt gondolkodással lehetséges. De nem rekeszthető ki az intelligenciából az emlékezet sem, bár ma az emlékezetnek nem nagy becsülete van. Statisztikai tény, hogy intelligens tanulónak nincs rossz emlékezete. Tudjuk, hogy az állatnak is van intelligenciája, ami valóban az alkalmazkodásban nyilvánul. De ebben az intelligenciában nem találjuk meg az absztrakciót. Azt mondhatjuk, hogy az intelligencia az absztrakt gondolkodásra, absztrakt fogalomalkotásra, ítélésre, következtetésre vonatkozó általános formai tehetség.

Bár az intelligencia formai mozzanat a tehetségben, mégis minőségi árnyalatokat tudunk megkülönböztetni benne. Intelligencia-típusokról beszélhetünk, amelyek természetesen csak túlnyomóságot jelentenek. Ilyen típus a receptív intelligencia, ahol főként mások elvont gondolatmenetének megértése, interpretálása a jellemző. Az ilyen a problémákat nem maga támasztja önmagában, itt csak befogadás van s ezért nagy szerepe van az emlékezetnek. Mivel az új helyzetek zavarba hozzák az ilyen egyént, vezetőhelyekre nem való. A teremtmény (produktív, spontán) típust a nagy szellemi élnkség jellemzi, akiben az ismeretlen megismerésére vágy kél s ebben a vágyban a régi formák szétfeszülnek s újat hoz létre. A könnyed képzeletnek és az intuíciónak van itt nagy szerepe. Vezető helyekre, önálló, kutató munkákra alkalmasak. A kritikai intelligencia viszont óvatosan, fenntartással fogadja el az újat. Állandóan bírál, az ellenmondás szelleme jellemzi. Számára semmi nem érthető magától, keres, kutat, mindent a gyökeréig vizsgál. Önálló szellem, az ellenőrző munkára igen alkalmas, túlzott szkepticizmusa azonban káros. Az ideális típussal szemben az a követelményünk, hogy a receptív intelligenciának a kritikaival kell találkozni. Az ilyen típus végez valóban értékes munkát a kultúrjavak megteremtése, tisztulása és terjesztése terén. Viszont kritikának kell kapcsolódnia a produktív típushoz is. Csak az ilyen típus képes eredményesen gazdagítani a kultúrát s tudja fejleszteni a régi alapokat.

A közhasználatban az elméleti és gyakorlati intelligenciát szokták egymással szemben emlegetni. Az előbbi mindent sub specie aeternitatis, vagyis az örökkévalóság fényében vizsgál, absztrakt fogalmakban, logikus lépésekben gondolkodik. Világa az eszmélkedő élet, tudományos tevékenységre igen alkalmas, viszont a gyakorlatban bukdácsol. A gyakorlati típus ezzel szemben a gyakorlati vonatkozásokat ismeri fel világosan, biztosan, ösztönös megérzéssel. Siker, egyéni érvényesülés kíséri életét. Csekélyebb morális érzék esetén a szélhámos alkattal állunk szemben. Természetesen ez a két típus sem merev. Nem lehet vitatkozni az értékességük felett. Mindenesetre a szellemi lényt jellemző sajátosság az elmélkedő, kontemplatív élet. Az állatnak is van intelligenciája, de a célja ennek is a gyakorlati élet előmozdítása, nem pedig örök igazságok meglátása, amire az állat nem képes. E két típus között is egy középérték lenne a legkívánatosabb.

A tehetségnek az értelmi megnyilvánulások mellett van érzelmi, akarati vagyis emocionális mozzanata is. A hivatás, az életpálya szempontjából ezeknek a tényezőknek igen nagy szerepük van. Ilyen az elhivatottság érzete, a tevékenység rajongó szeretete. Ez a hivatástudat, a szokrateszi daimonion vagy a platoni erosz, mely űzi, hajtja az egyént valamely életcél, élettartalom felé, kényszeríti, hogy összes erőit ide összpontosítsa, éjjelét nappallá téve, minden energiáját ennek szolgálatába állítsa. A hivatásnak a tudata fokozza a munkabírást emberfelettivé, az áldozatkészséget hősiessé. Így lett nem egy fogyatékosága ellenére Pestalozzi a világ egyik legkiválóbb pedagógusa, ez tette Demosthenest súlyos beszédhibája ellenére is legnagyobb szónokká.

A hivatástudat az a platoni erosz, mely megfelelő fokú tehetséggel párosulva, a lángelméket szüli. A hivatás nélküli ember viszont pusztá gépezet, aki elvégzi ugyan feladatát, de bármely pillanatban kicserélhető, mint akármilyen csavar. A hivatástudatban a hivatás nemcsak megélhetés, hanem magasztos életcél, amiért érdemes élni minden haszon nélkül s áldozatok árán is. Diszharmonia származik abból, ha erős hivatástudat idegen foglalkozáshoz van kötve. Az idegen területre származott lélek vergődve keresi a szabadulást. Szépen mutatja ezt a lelkiületet Madách falansztere a pásztorkodásra ítélt Platonban, az örök széklábfaragásra kárhoztatott Michel Angelóban s a fűtővé degradált Lutherben. A diszharmonia másik esete akkor adódik, amikor a hivatás szubjektív érzete nem párosul tehetséggel, akiknél a becsvágy fellegekben jár, a tehetségük viszont a porhoz köti őket. A hivatástudat a lélek irracionális mozzanata, nem magyarázható szükségképpen sem a tehetséggel, sem a pusztá körülményekkel, megfejthetetlen titka a léleknek.

A tehetség emocionális tényezője az érdeklődés is, ami a tárgyszeretetnek bizonyos foka, érdeknélküli vonzódás valamilyen tárgy, probléma iránt. Bár az élet folyamán elég gyorsan változik, mégis fontos tényezője a tehetség kibontakozásának. Akiben semmiféle irányú szellemi érdeklődés nincs, az szürke filiszter, lapos szellemű nyárspolgár marad az esetleg benne rejlő tehetségek mellett is.

Az ambíció is hasonló hajtóerő, csak hogy ez nem tárgyi jellegű, mert az egyén érvényesülésére irányul, tehát szubjektív sajátosság. Forrása lehet a helyes és helytelen önismeret. Irracionális tényezők még az akarat, szorgalom, kitartás. Ezek sok mindent pótolnak, csak a tehetséget nem, viszont ezek nélkül a tehetség elkallódhat. Ezeket mind megtaláljuk a nagy emberek jellemében. A zseniknek fárasztó előtanulmányokkal kell kezdeniök alkotó életüket, amikor megélik az emberiség eddigi kultúráját. Éppen azért a nagy tehetségek legtöbbször a nagy szorgalom, kitartás, akarat emberei is, akik valóságos aszkézissel hozzák létre zseniális alkotásaikat.

Emlékirat intézetünknek épülettel ellátása ügyében.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

A vezetésemre bízott nyiregyházi m. kir. állami tanítóképző-intézet tanári testülete nevében mély tisztelettel arra kérem Nagyméltóságodat, hogy az intézet elhelyezésére szolgáló és némi bővítéssel a tanulmányi célokat kielégítő jelenlegi bérépület megvételét beruházási programjába felvenni kegyeskedjék.

Minthogy az intézet végleges és nyugodt fejlődést biztosító elhelyezéséről van szó, kegyeskedjék megengedni, hogy a kérés teljesítése mellett szóló tényeket és okokat részletesebben kifejthessem.

Az intézet megszervezése szorosan összefügg a hajdudorogi gk. magyar egyházmegye megalapításával. A római szentszékekkel történt megállapodás értelmében a magyar királyi kormány kötelezettséget vállalt, hogy az új egyházmegye feladatának betöltése érdekében mindaddig, amíg erre az egyházmegye önmaga nem képes, a püspökség székhelyén állami tanítóképző-intéze-

tet létesít és tart fenn, hogy a gör. kat. tanító- és kántorképzést intézményesen biztosítsa.

Ilyen céllal nyílt meg intézetünk mint állami tanítóképző 1914. szept. 19-én, tehát 23 éve szolgálja a hazai tanítóképzés ügyét. „Amidőn az ellenséges hatalmak mérhetetlen haderői, a kultúra fészkeinek, Európa centrumának javait és alkotásait teljes megsemmisítéssel fenyegették, az intézet akkor kezdte meg a kultúra javainak gyarapítására irányuló zajtalan munkáját.“ (Az első évi értesítő.)

A magyar kormány a vállalt kötelezettségnek az első perctől tradicionális becsületességgel megfelelni törekedett. Az intézet felépítési céljaira az 1914—15. évi állami költségvetésben 200.000 aranykorona állíttatott be. A világháború vérzivatarra minden kulturális törekvést megakasztott. A vesztes háború erkölcsi és gazdasági kimerültsége pedig hosszú évekre a pusztá nemzeti lét fenntartására kényszerítette a nemzet minden erejét. Az elaléltásból magára ébredt nemzet élni akarása kulturális téren nyilvánult meg legszembetűnőbben. Évek bámulatos munkájával évszázadok mulasztásai pótolhattak.

Intézetünk élete a nemzet életét tükrözte. Az alapítás évében az intézet a Vay Ádám-utca 68. számú, az internátus a Szabolcs-utca 4. számú bérházban talált ideiglenes elhelyezést. A növendékek számának évről-évre való gyarapodásával újabb bérházak után kellett nézni. Az internátus céljaira a Széchenyi-úti városi bérház, a gyak. isk. és köztartás céljára a Vay Ádám-utca 63. számú ház béreltetett ki. Ez az elhelyezés tanulmányi szempontból igen kedvezőtlen volt. Egymástól távolfekvő, négy különböző épületben talált otthont az intézet. Olyan nehézségekkel való kemény küzdelemről volt itt szó, amelyet egyetlen más tanítóképző sem ismert. E megpróbáltatási évek alatt a létért folytatott küzdelemnek ritka példáját szolgáltatta intézetünk.

Az 1926. év új fordulatot, szebb jövőt jelentett intézetünk hanyatott életében. Ez év nyarán költözött be intézetünk a mai otthonul szolgáló, a Széchenyi-út 6. szám alatt, két park mellett fekvő, a Barzó-család tulajdonát képező bérpalotába, amelyet Nagyméltóságod elődje 200 millió korona költséggel az intézet céljának megfelelően átalakíttatott.

Az intézetnek saját épületébe való elhelyezése s így a nyugodt fejlődés biztosítása, úgy gondolom, azon múlik, hogy az intézet ténylegesen meglévő szükségletet elégít-e ki vagy sem.

Szükségleten pedig az értendő, elegendő-e az intézetbe évenként jelentkező tanulók száma és betölt-e az intézet valamilyen sajátos rendeltetést.

A vezetésemre bízott intézet benépesítési statisztikája azt igazolja, hogy az intézet tényleges szükségletet elégít ki. Az egy évig tartó oláh megszállást és az azt követő három esztendőtlé számlálva, a benépesítés az ország többi állami intézeteivel arányos méretű.

Hivatásának 100 százalékos teljesítése céljából megfelelő saját otthonnal való ellátása sajátos rendeltetési okból is elkerülhetetlenül szükséges. Mint állami tanítóképző — van hivatva arra, hogy a magyar gör. kat. egyház szerződésileg biztosított kulturális érdekeit szolgálja. E feladatának alapítása óta a gör. kat. egyházi főhatóság teljes megelégedésére tesz eleget, s így a kor követelményeinek megfelelő fejlesztése ez okból is mulhatatlanul szükséges. Ez pedig csak a saját otthon keretében lehetséges.

Az előadott okokon kívül az állam számára súlyos prestige-kérdés is, hogy a nyiregyházi állami tanítóképző-intézetet saját és a fejlődést lehetővé tevő iskolaépülettel ellássa. Erre az állam szerződésileg kötelezte magát. De a felekezeti viszonyosság is sürgeti a kérdés rendezését. A közelmúltban egyik

legmodernebb épülettel és felszereléssel ellátott sárospataki állami tanítóképző-intézetet ajándékozta az állam a református hitfelekezetnek, a debreceni református kollégium 400 éves jubileuma alkalmával 260.000 pengős jubileumi ajándékban részesült. Méltányos, hogy az ország legszegényebb hitfelekezete vallás erkölcsi és kulturális érdekeit szolgáló egyetlen gör. kat. jellegű intézmény, a nyiregyházi áll. tanítóképző a kor színvonalára fejlesszessék. A magyar jövő is sürgeti a kérdés megoldását. A csonka ország határain kívül élő, de az itteni életet a mult kapcsolatain keresztül figyelő gör. kat. magyarok és rutének a nyiregyházi áll. tanítóképző-intézetben a magyar gör. kat. lakosság vallási érdekeinek állami támogatását látják, s mint ilyenre, gyakran hivatkoznak a megszálló hatalommal szemben folytatott életküzdelmükben.

Végül legyen szabad rámutatnom arra, hogy az intézet 1939—40. iskolai évben éri el fennállásának negyedszázados évfordulóját. Az intézet 25 évi kulturális munkájának legméltóbb elismerése volna, ha az intézet ezen jubileumot saját otthonában ünnepelhetné meg.

A szóban levő kérdés megoldására két mód lehetséges.

Az első megoldás volna az ideális. Nyiregyháza m. város polgármestere és a magy. kir. kincstárt képviselő intézeti igazgató által 1921. július 31-én kötött „Ajándékozási szerződés”-ben a m. kir. államkincstár részére a nyiregyházi m. kir. áll. tanítóképző-intézet céljára ajándékkép átengedett a nyiregyházi 10.324. számú telekkönyvi betétben A 11-3 sor, 2867—4, 4390—6, 18.795—3 hr. számok alatt felvett összesen 4 kh. terjedelmű, a város északi részén fekvő s a városi erdővel közvetlenül érintkező ingatlanon a kor színvonalán álló, a modern pedagógiai elveknek megfelelő, pavillonszerűen elrendezett tanítóképző-intézet építése. (A telekajándékozási szerződés jóváhagyott: Nyiregyháza város képviselőtestület, Kgy. 876. K. 31.022—1921. sz. Szabolcsvármegye közgyűlése 36.488—1923. K. 2021. Bgy. sz. és a Vkmín. 9077—1924. VI. ü. o. szám alatt. A terület vázrajzát a melléklet tünteti fel.)

Az építkezéssel az újszerű iskolaépítés követelményeinek megfelelő otthonhoz jutna az intézet. A város szélén a külső homlokzati kiképzés, ornamentika, a monumentálítás nem volna a legjelentősebb, hanem az épületek külső és belső tagoltsága, beosztása és szerkezeti szempontja volna főként irányadó. Jó levegő, világosság, napfény, a telek területére eső hatalmas tölgyfákból álló erdőréssz ideális erdei iskolává tenné az intézetet. A modern tanítóképzés szerves részét képező gazdasági oktatás tág teret kaphatna az intézet telkén. Az itt elhelyezett tanítóképző-intézet olyan helyzetű volna a tanítóképző-intézetek között, mint amilyen az egyetemek között a debreceni egyetem elhelyezése.

Kegyelmes Uram! Az intézetnek előbb vázolt elgondolás szerinti felépítése 400—500 ezer pengőbe kerülne. Tudjuk, hogy ez nagy áldozat. Erre azonban a magyar állam kezdettől számított, amit igazol az a tény, hogy az 1914. évi állami költségvetésben 200.000 koronát állított be e célra. A hozandó áldozatot nagyban csökkent a mai bérépületért fizetett évi 13.000 pengő bér, amely néhány évtized alatt az építési költségeket is meghaladja. Ezek alapján mély tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy intézetünk felépítését programjába venni és a szükséges összeget az állami költségvetésbe beállítani kegyeskedjék.

Ha az intézet felépítése pénzügyi okokból elháríthatatlan akadályba ütközne, jelenleg igen aktuális egy másik megoldás: a jelenlegi bérépületnek az államkincstár által való megvételével biztosítani a fokozatos fejlődés lehetőségét.

E megoldást sürgeti az a tény, hogy az intézet bérépületének tulajdonosa özv. Barzó Mihályné folyó év tavaszán elhunyt. A tulajdonjog hét gyermekére, mint örökösökre szállott. Az örökösök az épületet áruba bocsátották. Legkedvezőbb tehát az alkalom, hogy a m. kir. Kincstár jutányosan megvehesse.

Mély tisztelettel mellékelem:

1. az intézet bérépületének helyét feltüntető Nyiregyháza város térképét,
2. az intézet bérépületének részletes, 4 darab 1:200 arányú alaprajzát,
3. a társtulajdonosok árajánlatát.

Kegyelmes Uram! A jelenlegi bérépület a tanítóképző-intézet részére nem ideális, de megfelelővé tehető. Egyetlen nagy hátránya a telek kicsisége, amelyen a gazdasági gyakorlatokhoz szükséges kertterület nincs. Ez csak a szomszédos terület megvételével volna biztosítható, amely esetben az intézet elhelyezése, ha nem is ideális, de 100 százalékosan megfelelőnek mondható. Ugyanis a jelenleg gyakorló-iskola és köztartási helyiségek céljául szolgáló Báthory-utcai földszintes épület emeletráépítéssel; nem nagy költséggel, kibővíthető úgy, hogy a ráépítéssel a Báthory-utcai épületbe a köztartási és internátusi helyiségek kényelmesen elhelyezhetők volnának. A főépület felszabaduló helyiségei tantermek, szertárak bővítésére és egy 19x5.50 m. területű vagy belső átalakítással 19x7.50 m. tornacsarnok céljára volnának felhasználhatók.

A mellékelt árajánlat szerint a bérépület felajánlott eladási ára 240.000 pengő. Ez az összeg azonban nem tekintendő véglegesnek. Komoly tárgyalás alkalmával lényegesen csökkenthető. Tájékozódásom alapján a bérépület vételára 150 ezer pengő körül lehet. A megvétel mellett szól a rideg pénzügyi számítás is, a bérépület értékemelkedése. A ház-ingatlanok jelenleg aránylag alacsony árakon cserélnek gazdát. Az áremelkedés azonban már észrevehető, s valószínű, hogy két-három év múlva a mai árnál lényegesen nagyobb értéket fognak képviselni. A megvétellel a tíz évi bérösszeget alig meghaladó összegért értékes objektumhoz jut a kincstár. Meglenne a lehetősége a fokozatos és egyidejű kisebb kiadásokkal járó fejlesztésnek, ami a bérépület esetén természetesen el sem képzelhető. De bekövetkezhet az az eset, hogy a bérépület új tulajdonos kezébe kerül s így a további bérletnek a lehetősége is megszűnik, amely esetben az intézet elhelyezésének problémája csak építéssel oldható meg, mert más ilyen célra alkalmas épület Nyiregyházán nincs.

A bérépület megvételével — számításba véve a szomszédos telek megszerzését — intézetünk olyan elhelyezést nyerne, amely lehetővé tenné, hogy nevelői és didaktikai feladatait és hivatását tökéletesen betölthesse.

Az intézet végleges elhelyezésének kedvező ideje e megoldás alapján most érkezett el. Bár szerényebb, de pénzügyileg kedvezőbb, kb. 200.000 P beruházással intézetünk jövő fejlődése biztosítható volna.

Kegyelmes Uram! Az elmondottak szerint két mód adódik arra, hogy a magyar állam a hajdudorogi gör. kat. egyházmegyével kapcsolatosan vállalt kötelezettségének eleget tehessen s ezzel intézetünk végleges elhelyezésének kérdését megoldja. Nagyméltóságod bölcsesége, a magyar nemzetnevelést felkaroló lelkes ügyszeretete a legjobb megoldás biztos záloga.

Alázatos kérésünket megújítva, a nyiregyházi m. kir. állami tanítóképző intézet tanári testülete nevében vagyok Nagyméltóságodnak

Nyiregyháza, 1937. november 15-én

alázatos szolgája:

DOHANICS JÁNOS,
mb. igazgató.

Az iskolai év története.

1. A TANÉV LEFOLYÁSA.

A tanári testület 1937. évi augusztus hó 30-án tartotta meg az alakuló értekezletét. Augusztus 28-án, szeptember 1-én voltak a javító, felvételi- és a pótvizsgálatok. 2-án történt a növendékek beiratkozása. A tanév ünnepélyes megnyitása 3-án volt. Az istentiszteletek után az intézet nagytermében tartottuk megnyitó ünnepélyünket, melyen az igazgató megnyitó beszéde után *Kiss Lajos* tanár méltatta a nemzeti zászló jelentőségét, amely után az ifjúság a nemzeti zászló előtt tisztelgett. A tanítás 4-én kezdődött, amelyet csak az előírt karácsonyi és húsvéti szünet szakított meg.

Az évvégi osztály- és képesítővizsgálatok sorrendje a következő volt: május 19—20-án az V. évesek osztályvizsgálója. 27., 28., 30-án az írásbeli képesítő-vizsgálatok, június 8., 9., 10., 11. és 13-án az I—IV. o. osztályvizsgálati és a gyakorlóiskola vizsgálatai. A gyakorlati és szóbeli képesítő-vizsgálatok június 14., 15., 17. és 18-án voltak. Június 18-án tartattak meg a gör. kat. kántorképesítő-vizsgálatok.

Június 7-én az évvégi istentisztelet után zártuk le ünnepélyesen a tanévet.

2. VÁLTOZÁSOK A TANÁRI TESTÜLETBEN.

A nagymélt. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr Gajári Mihály okl. tanítóképző-intézeti tanárt 1937. szept. 1-ével kezdődően óradíjas helyettes tanári minőségben intézetünkhöz osztotta be s nevelő-tanári munkakör ellátásával bízta meg. Breznay László megbízott nevelő 1938. augusztus 1-től kezdődőleg a kőszegi áll. tanítóképzőhöz helyeztetett át. Utódjaként a kőszegi áll. tanítóképzőtől Király Jenő nevelő helyeztetett át intézetünkhöz. Breznay László áthelyezésével intézetünk 9 éven át volt pontos, rendszerető nevelőjétől, az irodai teendők minden részletében otthonos, készséges munkatársától és kedves kartárstól vált meg.

3. LÁTOGATÁSOK.

Az intézetet és iskolai munkánkat április hó 1., 2. és 5-én látogatta meg hivatalosan vitéz dr. Bessenyei Lajos tankerületi kir. főigazgató úr. Megszemlélte az intézet külső és belső rendjét, s behatóan foglalkozott a tanulmányi renddel. Látogatásának befejezésekor kifejezett elismerő szavai a tanári testület munkakészségét lelkesítőleg fokozták.

A hivatalos látogatáson kívül is több alkalommal fordult meg intézetünk falai között a tanker. kir. főigazgató, továbbá dr. Hoffmann István tanügyi tanácsos.

Tanítási órákat látogatott intézetünkben Török Tibor debreceni ref. tanítóképző-intézeti igazgató és a helybeli testvérintézet több tanára.

Pénzügyeink vitelének ellenőrzésére a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur 114.297/IX. sz. rendeletével Kiss Pál Lajos számvevőszéki számvizsgálót küldte ki. Az 1938—39. évi költségvetés megállapítása és az intézet végleges elhelyezése ügyében meglátogatta intézetünket dr. Farkas László tanügyi fogalmazó.

A Középiskolai Tanáregyesület Élőnyelvi szakosztálya intézetünkben tartotta ezidei vándorgyűlését és intézetünk ez évben is munkahelye volt a Nép főiskola rendkívül érdeklődést keltő előadásainak.

4. AZ 1937—38. ISKOLAI ÉVBEN ÉRKEZETT FONTOSABB MINISZTERI RENDELETEK.

18.847—1937. Rendkív. javadalom. 18.944—1937. Tartásdíj-kedvezmények. 37.133—1937. Kovács István ref. hitoktató illetménye. 37.887—1937. Iskolai dolgozatok és rajzok visszatartása. 114.041—1938. A költségvetés jóváhagyása. 93.689—1938. Tornaterem bére.

5. TANKERÜLETI KIRÁLYI FŐIGAZGATÓSÁGI RENDELETEK.

958—1936. Bánhídi Ödön r. tan. kinev. 969—1936-7. Tankönyvjegyzék. 1034—1936-7. Tanítói hivatás órái. 1054—1936-7. Gajári Mihály o. h. tanár alkalmazása. 2. Ta. 33. Igazg.-helyettesi megbízatás. 2. Ta. 34. Díjkezelő tanári megbízatás. 2. T. 285—1937-8. Tanmenetek jóváhagyása. 416—1937-8. Póta Gyula tanuló fegyelmi ügye. 556—1937-8. Iskolai imádság szöveg módosítása. 1764—1937-8. Vitéz dr. Bessenyei Lajos tanker. kir. főigazgató tanítóképesítő elnöki kiküldetése. 1927—1937-8. Breznay László nevelő áthelyezése Kőszegre és Király Jenő nevelő áthelyezése Nyíregyházára. 1998—1937-8. Főigazgatói rajzkiállítás. 1961—1937-8. Köztartási szerződések jóváhagyása. 2303—1937-8. Kiss Lajos tanár köztartásvezetői megbízása alól való felmentése és Gajári Mihály tanárnak ezzel való megbízása.

II.

Az intézet állapota.

1. HATÓSÁGOK.

Az intézet fenntartója a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium. Vallás- és közoktatásügyi miniszter. Gróf Teleky Pál m. kir. belső titkos tanácsos.

Ügyosztályfőnök: dr. Kósa Kálmán min. osztályfőnök, helyettes ügyosztályfőnök: dr. Huszka János min. osztálytanácsos, pedagógiai előadó: Balázs Béla tanügyi főtanácsos. — A debreceni tankerület kir. főigazgatója: vitéz dr. Bessenyei Lajos, szakelőadó: dr. Hoffmann István tanügyi tanácsos.

2. A tanári testület munkaköre.

Sorszám	A tanár neve, alkalmazásának minősége képesítése	Szolgálati éve		Mely tantárgyakat, mely osztályban s heti hány órában tanított?	Heti óraszám	JEGYZET
		összesen	ennél az intézetnél			
1	Dohanics János mb. igazgató, tanítóképző intézetekre képesítve a fizika, mennyiségtanból	20	12	Tanítói hivatás órája II.—V. o. 4	4	Az intézet szellemi és anyagi ügyeinek vezetője
2	Aradvári Béla r. tanár, tanítóképző intézetekre képesítve a magyar- történelemből	28	22	Magyar a, b, I—V. o. 18 Gyak. kiképzés 1	19	Igazgató-helyettes, önképzőkori tanár- elnök, a magyar nyelvi könyvtár és szertár őre Tanulmányi felügyelő
3	Bácsfalvy Antal c. igazgató, tanítóképző intézetekre képesítve a magyar- német nyelvből	29	20	Német I. a. IV—V. o. 6 Nev. és tan. gyak. 8 Hegedű I—IV. o. 4	18	A német könyvtár őre Tanulmányi felügyelő
4	Bánhidi Ödön h. tanár, tanítóképző intézetekre képesítve ének-, zenéből	6	5	Ének I—V. o. 7 Zongora és harmónium I—V. o. b. c. 8 Ének- és zenekar 2 Gyak. kiképzés 1	18	Az V. o. főnöke, zeneszerző- és könyv- tár őre
5	Bársony Sándor h. tanár, középfokú iskolákra képesítve testnevelésből	5	5	Testnevelés I—V. o. 10 Játék I—V. o. 3 Leventeképzés 4 Gyak. kiképzés 1	18	Cserkészparancsnok, sportkörtanár-elnök és szertárőr
6	Breznay László mb. nevelő, okl. népiskolai tanító, 2. évf. gazdasági tanf.	9	9	Irodai beosztás és inter- nátusi felügyelet		
7	Csonka Gyula h. tanár, tanítóképző intézetekre képesítve vegytan- ásványtanból		4	Term.-rajz, vegytan I—IV. o. 14 Testtan II. o. 2 Szervezettan V. o. 1 Gyak. kiképzés 1	18	A term.-rajz, kémiai szertár és könyvtár.őre Díjkezelő tanár, okt. filmügyek vezetője
8	Gajári Mihály o. h. tanár, tanítóképző intézetekre képesítve fizika-mennyi- ségtanból		1	Fizika III—IV. o. 6 Mennyiségtan III. o. 2 Tanítói hivatás órája I. o. 1 Gyak. kiképzés 1	10	Internátusi felügyelő irodai segédkezés, IV. o. főnöke
9	Horváth János gyak. isk. tanító, okl. népiskolai és gyak. iskolai tanító	24	13	Gyak. isk. III—VI. o. 26 Nev. és tan. gyak. 4	30	Gyak. isk. szertár és könyvtár őre

Sorszám	A tanár neve, alkalmazásának minősége képesítése	Szolgálati éve		Mely tantárgyakat, mely osztályban s heti hány órában tanított?	Heti óraszám	JEGYZET
		összesen	ennél az intézetnél			
10	Kiss Lajos h. tanár, tanítóképző intézetekre képesítve pedagógia-, filozófiából	3		Lélektan III. o. 3 Nev. és tanítástan IV. o. 4 Nev. történet V. o. 3 Ped. szemin. V. o. 1 Nev. és tan. gyak. IV—V. o. 8	19	Pedagógiai szertár és könyvtár őre, köztartás vezető
11	Lakatos Emil gyak. isk. tanító, okl. népiskolai és gyak. iskolai tanító	30	7	Gyak. isk. I—II. o. 24 Gyak. isk. kézimunka 2 Nev. és tanítási gyak. 1	27	Gyak. isk. ifj. Vörös- kereszt vezetője
12	Lóky Károly r. tanár, középisk. képesítve földrajz-, történelemből	8	3	Történelem I—IV. o. 8 Földrajz I—IV. o. 7 Alkotmánytan V. o. 2 Gyak. kiképzés 1	18	A III. o. főnöke, tört., földr. szert. és könyvtár őre, tanári ért. jegyző
13	Pfalz György r. tanár, tanítóképző intézetekre képesítve művész- és mértani rajzra	22	2	Rajz I—V. o. 10 Kézimunka I—III. o. 5 Szépírás I. o. 1 Gyak. kiképzés 1	17	Rajz- és kézimunka- szertár és könyvtár őre, Ifj. Vöröskereszt Egyesület vezetője
14	Sebeők István beosztott gazdaságtan tanár, gazd. szaktanár	10	2	Mezőgazdaságtan I—IV. o. 8 Közgazdaságtan V. o. 2	10	Földmív. min. által beosztva
15	Znojemszky Ferenc r. tanár, tanítóképző intézetekre képesítve természetrajz-, vegytanból	30	5	Mennyiségtan I., II., IV., V. o. 10 Német I. b, II., III. o. 6 Gyak. kiképzés 1 Zene, a) hegedű V. o. 1	18	A II. o. főnöke, Segítő Egyesület tanárelnöke mennyiségtan, fizika szertár őre
16	Káplár Ágoston önálló r. kat. hitoktató, r. kat. lelkeszi oklevél	7	2	R. k. hittan I—V. o. 10 Gyak. isk. 2	12	
17	Simon György önálló g. kat. hitoktató, g. kat. lelkeszi oklevél	2	2	G. k. hittan I—V. o. 10 Gyak. isk. 2	12	
18	Kovács István önálló ref. hitoktató, ref. lelkeszi oklevél	7	7	Ref. hittan I—V. o. 10 Gyak. isk. 2	12	
19	Kopcsó János önálló ág. h. ev. hitoktató ág. h. ev. lelkeszi oklevél	12	12	Ág. h. ev. hittan I—V. o. 5 Gyak. isk. 1	6	

Sorszám	A tanár neve, alkalmazásának minősége képesítése	Szolgálati éve		Mely tantárgyakat, mely osztályban s heti hány órában tanított?	Heti óraszám	JEGYZET
		összesen	ennél az intézetnél			
20	Dr. Pál Jenő óraadó, orvosdoktori oklevél	7	7	Egészségtan V. o. 1	1	
21	Jakab József óraadó, róm. kat. tanítói és karnagyi oklevél		20	Róm. kat. ének és zene III—V. o. 3	3	
22	Szilvássy József óraadó, gör. kat. kántortanítói oklevél		15	Gör. kat. egyh. ének és szertartástan I—V. o. 12	12	
23	Vikár Sándor tanítóképző-int. ének-, és zenetanári oklevél		5	Ref. egyh. ének és szer- tartástan III—V. o. 3	3	
24	Krecsák László óraadó, ág. h. ev. tanítói és karnagyi oklevél		10	Ág. h. ev. egyh. ének és zene 1	1	
25	Epbinder Irén óraadó, kézimunkatanítónői okl.		6	Gyak. isk. női kézimunka 1	1	

Gazdasszony: Bulyovszky Sándorné. II. o. altiszt: Rávai János
 Napibéres kisegítő szolga: Tatár József. Mindenese: Bélteczky Mihály.
 Fűtő-kertész: Hanász András.

3. A TANÁRI TESTÜLET ISKOLÁNKIVÜLI ÉS IRODALMI MUNKASSÁGA.

Dohanics János mb. igazgató, a nyiregyházi gör. kat. Egyháztanácsnak, Szabolcsvármegye népművelési bizottságának, a Szabolcsvármegyei Cserkész-intézőbizottságnak, a Szabolcsvármegyei Turáni Kör választmányának, a Nyiregyházi Torna- és Vívó Egyesület választmányának, a nyiregyházi „Credó“-egyesület választmányának tagja, a Nemzeti Egység Tanügyi Szervezete szabolcsvármegyei csoport ügyvezető alelnöke, a Tanítóképzőintézeti Tanáregyesület választmányának, a Természettudományi Társulat tagja, a nyiregyházi Népszerű Főiskolai Tanfolyam vezetője. Előadást tartott a Népszerű Főiskolai Tanfolyamon Oroszország közoktatásügye címmel.

Aradvári Béla a debreceni kir. főig. kerületében a tan.-képző-intézetek magyar nyelvi tanulm. felügy., a Nyírvidék-Szabolcsi Hírlap munkatársa, a Szabolcsi Szemle szerkesztőbiz. tagja. A Szabolcsvármegyei Bessenyei Kör sajtótitkára, a KIOSZ nyiregyházi csoportjának alelnöke, a NyTVE propagandabizottságának elnöke, a nyiregyházi r. kat. egyháztanács, egyházi képviselőtestület tagja, a Szabolcsvármegyei Népművelési Bizottság, az áll. Benczúr-iskola gondnokságának tagja. Előadott a Népfőiskolán, a Szoc. Missziótársulat kultúrdélutánján, március 15-én a Kat. Legényegylet műsoros estjén. Cikkeket írt a Nyírvidékbe, a Szabolcsi Szemlébe, kiküldetésben vett részt a Vármegyei Népművelési Bizottság képviselőtestületében.

Bácsfalvy Antal c. igazgató, a debreceni főigazgatóság kerületében a tanítóképzőintézetek német nyelvi tanulmányi felügyelője, Nyiregyháza megyei város képviselőtestületének, a róm. kat. egyháztanács és képviselőtestület, a Szabolcsvármegyei Turáni Kör választmányának, a Tanítóképzőintézeti Tanáregyesület választmányának, a Benczúr Gyula áll. isk. gondnokságának tagja, a nyiregyházi Szt. Gergely egyházi ének- és zenekar alelnöke. Zenekarban több előadáson szerepelt. Több ének- és zenekari műnek szerzője, 3 darab zeneelméleti füzet szerkesztője. Cikkeket és könyvismertetéseket írt a Magyar Tanítóképzőbe.

Bársony Sándor, a MOVE nyiregyházi Társadalmi és Sport Egyesület alelnöke, Testnevelési Tanárok Országos Egyesületének, a Református Diákok Országos Szövetségének, a „Turul“ Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Bajtársi Szövetsége több bajtársi egyesületének, s a nyiregyházi „Bercsényi“ Polgári Lövész Egyesület tagja. Vetített képes szabadelőadást és több előadást tartott a nyiregyházi MOVE Társadalmi és Sport Egyesület ifjúsági és hölgy-szakosztályában a következő címekkel: Hivatásra nevelés, környező államok szociális helyzete, mi legyen a jövő munkája, a régi idők nagy magyar hölgyei s azok követése, ifjúsági intézményeink.

Csonka Gyula, a Kir. Magy. Term. Tud. Társulat r. tagja, az újfehértói gör. kat. egyh. közs. „Eucharisztikus Vil. Kongr. Bizottságának“ vil. elnöke és a sajtóügyosztály vezetője, a Magyar Gör. Kat. Orsz. Szövetségnek választmányi, az újfehértói gör. kat. Credo, a „Szabolcs Vezér“ Polgári Lövészegylet tagja, az újfehértói Stefánia Szövetség, a Gör. Kat. Tanítók Orsz. Egyesülete „Debreceni Vértanúk Emlékalap Bizottságának“ tagja, a NEP. tanügyi csoportjának, a Légoltalmi Liga tagja. A Polg. Isk. Tanárképző Főiskola „Bontod“ B. E. örökös alvezére és a „Szabolcs Vezér“ B. E. dominusa. Vidéken több előadást tartott. Nyiregyházán a Népszerű Főiskolán a Biológia modern problémái címmel adott elő. Több cikke jelent meg a gör. kat. Szemlében, a Szabolcsi Hírlapban.

Gajári Mihály előadást tartott a népszerű főiskolai tanfolyamon Naprendszerek egy gombostűfejben címmel.

Horváth János, gyak. isk. tanító, tartalékos főhadnagy, a Nyiregyházi Levente Egyesület vezető főoktatója és titkára, a Nyiregyházi Kaszinó gazdája és könyvtárosa, a NEP. Szabolcsvármegyei Tanügyi Csoportja titkára, a Szabolcsvármegyei Általános Tanító Egyesület alelnöke, a Szabolcsvármegyei Népművelési Bizottság tagja.

Kiss Lajos, a Tanítóképzőintézeti Tanárok Országos Egyesületének tagja. Előadást tartott a nyiregyházi Népszerű Főiskolai Tanfolyamon „A tehetség és szociológiája” címen s két szülői értekezleten „A tanulás lélektanának megvilágítása” és „A nevelés lehetősége és a szülői gondolkodás” címen. Tanulmányt, cikket írt a Néptanítók Lapjába Élményesítés a pedagógiában, a Szabolcsi Tanítóba A tanítói hivatás órái a tanítóképzőben, a Nyírvidékbe a Lángész és örület címmel. A Magyar Tanítóképző-ben könyvismertetése jelent meg.

Lakatos Emil, az ág. h. ev. egyház iskolaszékének tagja, az egyháztanács póttagja, a Tanítóképzőintézeti Tanárok Orsz. Egyesületének, a Turáni Kör választmányi, a Nyiregyházi Kaszinó Egyesület tagja.

Sebeők István, m. kir. gazdasági tanár, a nyiregyházi m. kir. növényegészségügyi körzet vezetője. Apagy községben december 1-től február 21-ig kigazdák részére három hónapos téli gazdasági tanfolyamot és Szabolcs vármegye több községében 25 gazdasági előadást tartott.

III.

a) Növendékek névsora :

I. évfolyam.

Osztályfőnök: *Pfalz György*.

Sorszám	A tanuló neve	Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölcsen	Magyar ny. és irod.	Német ny. és irod.	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term.-rajz és kémia	Gazdaságtan	Rajz	Szépírá	Ének	Zene	Egyh. ének és zene	Kézimunka	Testnevelés	Írásb. dolg. külal.	Díjkezdvezmény
1	Barota Mihály g. k.	1	2	2	1	1	2	2	3	2	2	2	2	1	2	2-1	2	2	2	4
	Bányai Ernő r. k.	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	4
	Bertalan Ferenc g. k.	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1-1	1	1	1	4
	Csisztu Miklós g. k.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1-1	1	1	1	5
5	Homonna László g. k.	1	2	1	1	2	2	2	1	1	2	1	1	2	1	2-1	1	2	2	5
	Hován Kálmán r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	4
	Hrubi László g. k.	1	2	1	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	2-2	1	2	1	4
	Hudák Ferenc g. k.	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	1-1	1	1	2	4
	Lovász Mihály r. k.	1	2	1	2	2	1	1	2	2	2	3	2	1	2	—	2	2	2	5
10	v. Lőrincz Barna ref.	2	3	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	1	1	—	2	1	3	5
	Nagy Márton ref.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	—	1	2	3	5
	Négyesi István ref.	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	4
	Oláh Tibor g. k.	1	2	1	3	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2-1	2	1	2	5
	Papp János g. k.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	3	2-1	2	3	2	4
15	Papp Vilmos g. k.	1	2	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	3	2-1	1	2	1	4
	Skolák Béla r. k.	1	2	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	2	1	—	1	1	2	4
	Tatos István r. k.	1	2	1	3	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	—	1	1	3	5
	Tóth Gábor ref.	1	2	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	1	2	2	5
	Virágh Rezső g. k.	1	2	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	2-2	1	1	2	5

Összesen : 19

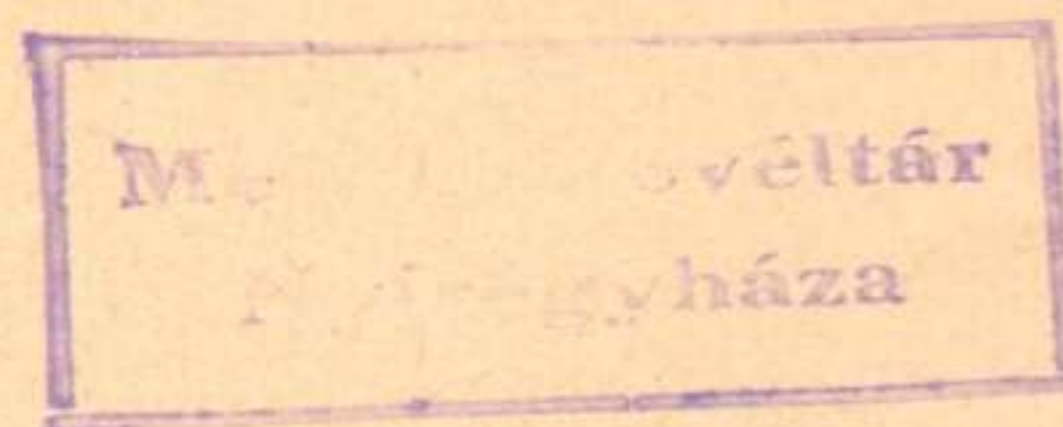
Kimaradt: Sorosi János.

II. évfolyam.

Osztályfőnök: Znojemszky Ferenc.

Sorszám	A tanuló neve	Magaviselet	Szorgalom	Hit- és erkölcstan	Test- és élettan	Magyar ny. és irod.	Német ny. és irod.	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term.-rajz és kémia	Gazdaságtan	Rajz	Ének	Zene	Kézimunka	Egyh. ének és zene	Testnevelés	Írásb. dolg. külal.	Díjkezdvezmény
1	Boros Miklós r. k.	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1	1	—	1	2	3
	Gajdos Ferenc ág. h. ev.	1	3	1	3	2	3	2	2	4	2	2	2	2	3	2	—	2	3	5
	Gombos József r. k.	1	2	1	2	2	3	2	1	3	1	2	2	2	2	2	—	3	3	5
	Gyetvai József r. k.	2	3	2	2	2	3	2	1	3	1	2	3	2	3	2	—	3	3	4
5	Harmat Sándor r. k.	1	3	1	1	2	3	1	1	3	1	1	3	3	3	2	—	2	2	5
	Hatvani András ref.	1	2	1	2	2	3	1	1	3	1	1	2	3	2	1	—	1	3	5
	Iszály Imre g. k.	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1	1	2	3	1	2	3-3	2	2	5
	Kaskötő Miklós g. k.	1	2	1	1	2	2	2	2	2	1	1	3	2	1	2	1-1	1	2	5
	Kiss Antal g. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1-1	2	1	1
10	v. Kiss Sándor ref.	1	3	2	2	2	3	2	2	3	1	2	1	3	3	1	—	2	2	3
	Kovács Zoltán ref.	1	2	1	2	2	3	2	2	2	2	2	3	3	1	1	—	1	2	5
	Kozma István ref.	1	2	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	1	—	1	3	5
	Megyeri Pál ref.	1	2	1	2	2	2	1	2	2	1	2	3	2	2	2	—	1	2	4
	Munkácsi Ferenc g. k.	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	2	2	1	1	2	1-1	1	1	2
15	Nagy János r. k.	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	2	—	1	2	5
	Orosz Géza ref.	1	2	2	2	2	3	2	2	3	2	1	2	3	3	2	—	2	2	4
	Papp János g. k.	1	2	1	1	2	3	1	2	3	1	2	2	2	1	1	3-3	1	3	5
	Páll János ref.	1	2	1	1	2	2	2	1	2	1	1	2	2	1	1	—	2	2	2
	Pokrovenszky Lajos r. k.	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1	2	3	2	2	2	—	2	2	5
20	Reőthy Ferenc g. k.	1	2	2	1	2	3	3	2	3	1	3	2	2	1	2	3-3	1	2	5
	Somogyvári Zoltán r. k.	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	1	1	2	—	2	2	3
	v. Szenvedi Miklós ág. h. ev.	2	3	1	3	2	4	2	2	3	2	3	3	2	3	2	—	2	3	4
	Szölősi János g. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1-1	1	1	1
	Valikovics Sándor r. k.	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1	1	—	1	1	3

Összesen : 24.

1189.

III. évfolyam.

Osztályfőnök: Lóky Károly.

Sorszám	A tanuló neve	Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölestan	Lélektan és logika	Magyar ny. és irod.	Német ny. és irod.	Történelem	Földrajz	Mennyiségstan	Természetrajz	Fizika	Gazdaságtan	Rajz	Ének	Zene	Egyh. ének és zene	Kézimunka	Testnevelés	Írásb. dolg. külal.	Díjkezdvevény
1	Balázs Győző r. k.	1	2	1	1	2	2	2	2	3	1	3	2	2	2	3	2-2	2	2	1	5
	Balázs Gyula r. k.	2	3	2	3	3	4	3	3	3	2	4	3	3	1	3	2-2	2	1	3	5
	Bíró Tibor r. k.	2	3	2	3	2	4	2	3	3	2	3	3	3	3	3	2-2	2	2	3	4
	Birtha István ref.	2	3	2	2	3	2	3	2	3	1	3	3	2	2	2	—	2	2	3	5
5	Czulány Endre ág. h. ev.	1	2	1	2	1	2	2	2	3	1	2	2	3	1	2	1-2	2	2	2	5
	Erdősi András ág. h. ev.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2-1	1	1	1	5
	Forró József ref.	2	3	2	2	1	3	3	2	3	2	3	3	3	2	2	1-1	1	1	3	5
	Geőcze Zoltán ág. h. ev.	1	2	1	1	1	2	2	2	3	1	2	2	2	1	1	—	2	2	1	5
	Homonna Béla g. k.	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2-2	1	2	2	5
10	Istenes János r. k.	1	2	1	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2	—	1	2	2	5
	Jósvay László ág. h. ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1-1	1	2	2	5
	Katona László ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1-1	1	1	1	1
	Kiss Pál ref.	1	3	2	3	2	3	3	2	3	2	4	2	2	2	2	1-1	1	2	3	5
	Kokas Ferenc g. k.	1	2	1	3	1	3	1	1	3	2	2	2	2	2	2	3-3	1	2	2	2
15	Kozma Sándor ref.	1	2	1	2	3	2	1	2	3	1	3	1	2	2	1	1-1	1	2	3	5
	Kozsár Gyula ref.	1	3	2	3	3	3	3	2	4	2	3	1	2	2	3	—	2	3	3	5
	Lakatos József r. k.	1	2	1	1	2	3	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2-2	1	1	2	5
	Nagy Ferenc ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	1	2	1	5
	Olter Andor r. k.	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	1	1	2	1-2	1	2	2	5
20	Orosz István g. k.	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1-1	1	2	1	2
	Stima András g. k.	1	3	2	3	3	3	3	3	4	2	3	2	3	1	2	1-1	1	3	3	4
	Suller Béla r. k.	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2-1	1	1	1	5
	Szabó Béla r. k.	1	2	1	2	2	2	1	2	2	1	2	1	1	1	1	1-2	1	2	2	3
	Szilárd László r. k.	1	3	2	4	2	3	3	2	4	1	3	2	2	2	2	2-2	1	2	3	5
25	Szalnocsán Jenő g. k.	1	2	1	2	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	1-1	1	1	3	3
	Tóth András r. k.	1	3	1	3	2	3	3	3	3	2	3	2	2	2	2	3-2	1	2	3	4
	Vaszkun János g. k.	1	2	1	2	3	2	2	2	2	2	3	2	3	3	3	1-1	2	2	2	4

Összesen : 27.

IV. évfolyam.

Osztályfőnök: Gajári Mihály.

Sorszám	A tanuló neve	Magaviselet	Szorgalom	Hit- és erkölcsstan	Nevelés	Nev. és tan. gyak.	Magyar ny. és irod.	Német ny. és irod.	Történelem	Földrajz	Mennyiség	Term.-rajz és kémia	Fizika	Gazdaságtan	Rajz	Ének	Zene	Egyh. ének és zene	Testnevelés	Írásb. dol. külal.	Díjkezdmény
1	Abrók József ref.	1	2	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3	2-2	2	2	5
	Bóna László ref.	2	3	2	3	2	2	2	2	2	3	2	3	1	1	2	1	—	2	2	5
	Boncz István ref.	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2-1	2	1	5
5	Dankó István r. k.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	2	2	3	—	2	1	2
	Ferenc Béla r. k.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—	2	1	5
	Ficsor Béla r. k.	1	2	1	1	2	1	2	1	1	2	1	2	1	1	2	2	—	2	1	5
	Hajdu László g. k.	1	3	1	2	2	2	1	1	1	4	2	3	2	2	1	1	—	2	1	5
	Jászberényi János r. k.	1	2	1	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	1	1	1-1	1	2	5
	Juhász István r. k.	2	3	1	3	2	1	3	2	2	3	2	2	2	2	1	3	—	2	2	4
10	Kertész László r. k.	1	2	1	2	2	2	2	1	1	3	1	2	2	2	1	1	—	2	2	3
	Kiss István r. k.	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2-2	2	2	2
	Kosztolányi László g. k.	2	3	1	2	2	2	2	2	2	3	2	3	3	3	2	3	3-3	2	2	3
	v. Kozma Imre g. k.	1	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1-1	1	1	5
	Matyi Gyula r. k.	1	2	1	1	2	2	2	1	1	3	1	2	2	2	2	3	—	1	2	5
15	Papp András r. k.	1	3	2	2	3	2	3	2	2	3	2	3	2	3	2	3	—	2	2	5
	Pálfi Antal ref.	1	3	1	3	3	2	3	2	2	2	3	3	2	3	2	3	—	2	2	5
	Pálóczi András r. k.	1	3	1	2	3	2	3	2	2	3	2	3	3	1	1	2	1-1	2	2	2
	Pásztor Sándor g. k.	1	3	1	4	3	2	3	2	2	4	3	3	3	2	1	1	1-1	2	2	5
	Reményi Andor r. k.	1	3	1	2	3	2	3	2	2	3	2	3	2	3	2	3	1-2	3	3	5
20	Reményi József r. k.	2	2	1	3	2	1	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	1-1	1	1	5
	Sáfár László g. k.	1	3	1	3	2	2	3	3	2	3	2	3	1	3	1	3	1-1	1	2	4
	Szabó László r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	2	1	5
	Szakály István g. k.	1	3	1	3	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3	2	2	3-3	2	2	5
	Szentmiklóssy Zoltán ref.	1	3	2	3	3	4	3	3	2	4	3	3	2	2	2	2	1-1	2	3	5
25	Tarján Béla ág. h. ev.	2	3	1	4	2	2	3	2	2	4	3	3	2	3	3	3	—	2	2	5
	Tavaszi Mátyás r. k.	1	3	1	3	3	2	1	2	2	3	4	3	2	3	3	3	—	2	2	3
	Téglási Mihály g. k.	1	3	1	2	3	2	1	2	2	3	2	3	2	3	2	3	3-3	2	2	5
	Tomcsik Tibor g. k.	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	3	1	1	3-3	2	2	5
	Veres József r. k.	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1-1	2	2	5
30	Veres Zoltán ref.	1	3	2	3	3	2	3	3	2	3	2	4	3	3	3	3	2-2	2	2	5

Összesen : 30.

Kimaradt: Barabás József.

Sorszám	A tanuló neve																			
		Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölcstan	Neveléstörténet	Iskolaszerv. tan	Nev. és tan. gyak.	Magyar ny. és irod.	Német ny. és irod.	Alkotmánytan	Mennyiségtan	Egészségtan	Közigazdaságtan	Rajz	Ének	Zene	Egyh. ének és zene	Testnevelés	Írásb. dol. külal.	Díjkezdvezmény
1	Bálint László r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1-1	2	1	2
	Belovics János g. k.	1	2	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	1-2	2	1	3
	Deák Imre g. k.	1	2	1	2	1	2	2	3	1	3	2	2	1	1	3	1-1	1	3	4
	Héczey Imre g. k.	1	3	1	3	2	2	2	3	3	3	2	2	1	1	1	1-1	2	2	5
5	Juhász Tibor r. k.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	—	2	2	3
	Kádár Géza ref.	1	2	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1-1	1	1	5
	Lauf Károly r. k.	1	3	1	3	2	2	2	3	3	3	2	3	1	2	3	—	2	1	4
	Nyitray György ref.	2	3	1	3	1	2	2	3	2	3	2	1	1	2	3	—	2	2	3
10	Orosz Ferenc g. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1-1	1	1	5
	Pál Sándor r. k.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	2	2	1
	Simon János r. k.	1	2	1	1	2	2	2	1	2	1	1	2	2	3	2	—	2	2	5
	Tivadar Endre g. k.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	3	1	1	1	1	1	1-1	1	2	3
15	Tóth Károly g. k.	1	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1-1	2	2	3
	Tóth László ref.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	—	1	2	5
	Urbancsek János ág. h. ev.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	2	1	1-1	1	1	2
	Vári István r. k.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1-1	2	2	5
	Veres Sándor ref.	1	2	1	3	2	2	2	3	3	2	2	2	1	1	1	—	2	2	5

Összesen : 17.

A tanulmányi eredmény táblázatos kimutatása az 1937—38. tanévről.

Tantárgy	I. osztály				II. osztály				III. osztály				IV. osztály				V. osztály			
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen
Hittan	17	2	—	—	20	4	—	—	17	10	—	—	25	5	—	—	17	—	—	—
Testtan	—	—	—	—	14	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lélektan, logika	—	—	—	—	—	—	—	—	10	9	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Nevelés és tanítástan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	13	9	2	—	—	—	—
Neveléstörténet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	5	4	—
Szervezettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	9	—	—
Nevelési és tan. gyak.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	17	9	—	3	14	—	—
Magyar nyelv	11	5	3	—	6	18	—	—	10	11	6	—	8	21	—	1	7	10	—	—
Német nyelv	10	8	1	—	4	8	11	1	5	12	8	2	10	11	9	—	5	7	4	—
Történelem	6	13	—	—	12	11	1	—	11	8	8	—	8	18	4	—	—	—	—	—
Alkotmánytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	3	—
Földrajz	6	13	—	—	10	14	—	—	9	14	4	—	11	19	—	—	—	—	—	—
Mennyiségtan	4	13	2	—	4	10	9	1	3	9	12	3	4	7	15	4	5	7	5	—
Természetráajz, kémia	12	6	1	—	19	5	—	—	16	11	—	—	11	14	4	1	—	—	—	—
Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	6	9	10	2	5	9	15	1	—	—	—	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	9	—	—
Közgazdaságtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	7	1	—
Gazdaságtan	5	13	1	—	9	13	2	—	8	15	4	—	9	16	5	—	—	—	—	—
Rajz	10	7	2	—	3	12	9	—	9	12	6	—	6	13	11	—	13	4	—	—
Szépíráás	12	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ének	14	5	—	—	5	13	6	—	10	14	3	—	12	14	4	—	11	5	1	—
Zene	13	4	2	—	13	4	7	—	10	12	5	—	10	6	14	—	10	4	3	—
Kézimunka	14	5	—	—	9	15	—	—	19	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testnevelés	8	10	1	—	12	10	2	—	7	18	2	—	6	22	2	—	6	11	—	—
Egyházi ének	3	7	—	—	4	—	3	—	12	8	2	—	11	4	4	—	10	—	—	—
Egyházi zene, szert.-t.	8	2	—	—	4	—	3	—	11	10	1	—	10	5	4	—	9	1	—	—
Írásb. dolg. kül. alakja	7	9	3	—	4	13	7	—	7	9	11	—	7	21	2	—	6	10	1	—
Magaviselet	18	1	—	—	22	2	—	—	23	4	—	—	25	5	—	—	16	1	—	—
Szorgalom	5	13	1	—	2	17	5	—	6	12	9	—	2	12	16	—	5	9	3	—

b) A tanulók statisztikája.

Részletadatok megjelölése	O s z t á l y					Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	
a) <i>A tanulók száma:</i>						
Beiratkozott nyilvános tanulók — — — — —	20	24	27	31	17	119
Kimaradt — — — — —	1	—	—	1	—	2
Nem vizsgázott — — — — —	—	—	—	—	—	—
Osztályvizsgát tett:	19	24	27	30	17	117
b) <i>A tanulók kora.</i>						
1912-ben született	—	—	—	—	1	1
1916-ban „	—	—	1	1	4	6
1917-ben „	—	—	—	4	3	7
1918-ban „	—	—	3	8	4	15
1919-ben „	1	2	7	6	5	21
1920-ban „	3	6	11	11	—	31
1921-ben „	6	11	5	—	—	22
1922-ben „	4	5	—	—	—	9
1923-ban	5	—	—	—	—	5
c) <i>A tanulók anyanyelve és nyelvismerete.</i>						
Magyar anyanyelvű	19	24	27	30	17	117
Csak magyarul beszél	19	24	27	30	17	117
d) <i>A tanulók vallása.</i>						
Római katolikus — — — — —	5	8	10	15	6	44
Görög katolikus — — — — —	10	7	6	8	6	37
Református — — — — —	4	7	7	6	4	28
Ág. h. ev. — — — — —	—	2	4	1	1	8
e) <i>A tanulók megoszlása a szülők foglalkozása szerint.</i>						
Kisbirtokos — — — — —	6	9	7	3	4	29
Kisbirtokos-napszámos — — — — —	—	—	—	—	1	1
Földművelési napszámos — — — — —	—	—	1	1	—	2
Kisiparos — — — — —	2	6	4	4	2	18
Kereskedelmi tisztviselő — — — — —	—	—	1	—	1	2
Ipari, bányászati segédszemély — — — — —	—	—	2	1	1	4
Kiskereskedő — — — — —	—	1	1	3	—	5
Közlekedési s. személyzet (Máv.) — — — — —	2	3	1	2	1	9
Köztisztviselő — — — — —	—	—	—	4	—	4
Pap, tanár, tanító — — — — —	1	1	6	3	4	15
Közhivatali altiszt — — — — —	1	—	—	1	—	2
Katona- és csendőr-altiszt — — — — —	1	3	1	2	1	8
Nyugdíjas köztisztviselő — — — — —	—	—	1	1	—	2
Nyugdíjas altiszt — — — — —	3	1	2	1	2	9
Háztartási — — — — —	2	—	—	4	—	6
Erdőőr — — — — —	1	—	—	—	—	1

Részletadatok megjelölése							O s z t á l y					Összesen
							I.	II.	III.	IV.	V.	
*f) A tanulók megoszlása a szülők lakóhelye szerint.												
Nyiregyházán						lakik	3	6	8	10	3	30
Szabolcs		vm.-ben				„	9	9	8	9	7	42
Abaúj		„				„	—	—	1	2	1	4
Borsod		„				„	1	—	1	—	—	2
Békés		„				„	1	—	—	—	—	1
Bács-Bodrog		„				„	1	—	—	—	—	1
Hajdu		„				„	2	4	3	2	1	12
Heves		„				„	—	—	—	1	—	1
Bihar		„				„	—	2	—	1	—	3
Nógrád		„				„	—	—	—	—	1	1
Szatmár		„				„	—	1	1	2	1	5
Zemplén		„				„	2	2	2	1	2	9
Veszprém		„				„	—	—	—	—	1	1
Pest		„				„	—	—	1	2	—	3
Jász-Nagy-Kun-Szolnok		„				„	—	—	2	—	—	2
g) A tanulók óramulasztása.												
Igazoltan mulasztott	—	—	—	—	—	—	177	896	721	1355	1113	4262
Igazolatlanul mulasztott	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	1	13
h) Rendkívüli tárgyak tanulói.												
Egyházi ének- és zene, illetve szertartástan	—	—	—	—	—	—	10	7	22	18	10	67
i) Általános tanulmányi eredmény.												
Jeles rendű	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	3	8
Jó rendű	—	—	—	—	—	—	17	11	10	10	9	57
Elégséges rendű	—	—	—	—	—	—	1	10	9	13	5	38
Egy tárgyból elégtelen	—	—	—	—	—	—	—	2	4	3	—	9
Két tárgyból elégtelen	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	5
Több tárgyból elégtelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
j) Tandíjfizetésre vonatkozó kimutatás.												
Felvételi és vegyes díjat fizetett	—	—	—	—	—	—	17	22	26	28	16	109
Ez alól fel volt mentve	—	—	—	—	—	—	2	2	1	2	1	8
Évi 200 P-t fizető bentlakó	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	4
Évi 300 „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	2	2	3	2	9
Évi 400 „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	4	2	4	5	15
Évi 500 „ „ „	—	—	—	—	—	—	10	4	4	4	2	24
Segélynélküli bejáró	—	—	—	—	—	—	9	12	18	19	7	65
Internátusban lakik	—	—	—	—	—	—	10	12	9	11	10	52
Internátusi férőhelyek száma összesen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Internátus fenntartója: Vk. Miniszter.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

* Vonaton bejárók: Kemecse 3, Hajduhadház 4, Ujfehértó 4, Nagykálló 1, Tarcal 1, Baktalórántháza 1, Rakamaz 1, Kótaj 1, Gáva 1.

Részletadatok megjelölése	O s z t á l y					Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	
k) Az intézet benépesülésének visszatekintő kimutatása.						
1920—21. isk. évben	22	21	21	19	—	83
1921—22. „ „	11	8	22	24	—	75
1922—23. „ „	25	13	20	25	—	83
1923—24. „ „	21	24	16	20	—	91
1924—25. „ „	40	23	21	17	18	119
1925—26. „ „	34	38	23	20	16	131
1926—27. „ „	33	31	35	21	23	143
1927—28. „ „	35	31	33	33	21	153
1928—29. „ „	29	31	33	32	29	154
1929—30. „ „	30	26	27	31	36	150
1930—31. „ „	34	26	25	28	38	151
1931—32. „ „	29	30	28	25	40	152
1932—33. „ „	24	24	28	28	31	135
1933—34. „ „	17	23	22	33	32	127
1934—35. „ „	26	15	24	22	33	120
1935—36. „ „	26	30	15	26	25	122
1936—37. „ „	26	28	33	19	29	135
1937—38. „ „	19	24	27	30	17	117

Díjkedvezmény 1. fokozat: Évi 200 P — f.
 2. „ „ 300 P — f.
 3. „ „ 400 P — f.
 4. „ „ 500 P — f.
 5. „ „ Segély nélkül bejáró.

IV.

1. ÉPÜLETEK, UDVAR, KERT, BERENDEZÉS, FELSZERELÉS.

Intézetünk a Széchenyi-út 6. szám alatti Barzó-féle egyemeletes bérépületben van elhelyezve. A telek területe 3106.80 m². A bérépület a mai nevelő-oktatás igényeit nem mindenben elégíti ki, de az adott körülmények között a célnak megfelel.

Tantermeink az épület arányához képest tágasak, világosak és zárt folyosóra nyílnak, ahol a növendékek télen is szabadon mozoghatnak.

a) Tantermek száma: 7; ebből 5 tanítóképzői, 2 gyak. isk. tanterem. Alapterületük négyzetméterben: I. o. 44.6, II. o. 50.4, III. o. 61.6, IV. o. 59.92, V. o. 28.8. Gyak. isk. I—II. o. 59.14, III—VI. o. 59.14.

b) Egyéb termek, helyiségek megnevezése az alapterület feltüntetésével:

Rajzterem (nagyterem)	101.92 m ²	Tanári szoba	52.47 m ²
Rajzszeretár	15.68 „	Olvasószoba és várakozó	46.25 „

Kézimunkaterem	46.—	m2	Internátusi és dolgozószoba	
Kézimunkaszertár	25.6	„	4 darab	27, 32.4, 19.5, 19.5 m2
Kémiai, term.-rajzi előadó és szertár	40.05	„	Hálószoza 5 darab	71.55, 29.2, 31.92, 28, 44.24 „
Fizikai előadó és szertár	49.89	„	Betegszoba	16.15 „
Pedagógiai szertár	10.8	„	Nevelői szoba, 2 darab	15.66, 14.58 „
Földrajz, történelmi szertár	10.—	„	Ebédlőterem 2 darab	64.44, 66.— „
Gyak. isk. szertár	20.74	„	Köztartásvezető szobája	34.28 „
Cserkészszoba és harmónium-fülke A.	7.5	„	Gazdasszony szobája	17.50 „
Harmóniumfülke B.	6.8	„	Női konyhaszemélyzet szobája	26.28 „
Nevelői iroda	16.8	„	Férfi szolgák szobája	7.— „
Igazgatói iroda	36.25	„	Zuhanyfürdő	13.25 „

Az/ épületekkel körülvevett udvar nagyobb játékra kevésbé alkalmas. Területe 1670.48 m2.

A gazdasági gyakorlóterület célját szolgálja az intézet közelében lévő 500 négyszögöles bér-kert. —A gazdasági gyakorlótéren ez évben 7 darab gyümölcsfát és 54 darab szőlőoltványt telepítettünk. A tervszerű termelés és a gyakorlati oktatás lehetősége ezzel is bővült.

Berendezéseinket, felszereléseinket a költségvetésen belül és ajándékozás útján állandóan gyarapítjuk.

Szertáraink ezévi gyarapodását a következő táblázat tünteti fel:

2. ÖSSZESÍTŐ KIMUTATÁS

a nyiregyházi m. kir. áll. tanítóképző-intézet szakleltárainak álladékaról.

Leltári sorszám	A vagyontárgyak csoportszerinti megnevezése	A tanév folyamán történt gyarapodás				Tanévvégi állapot			
		darab- száma		értéke		darab- száma		értéke	
		vétel	ajándék	P	f	vétel	ajándék	P	f
I.	Bútorok:								
I. a.	„ Fa- és vasbútorok	20	—	180	—	898	44	20017	40
I b.	„ Egyéb bútorok	1	1	15	—	164	49	1111	66
II.	Házi és irodai felszerelési tárgyak	6	—	140	40	110	15	6653	68
III.	Köztartási felszerelés	—	—	—	—	158	4	3122	48
IV.	Gyak. isk. felszerelés	4	—	38	70	193	76	1656	20
V.	Tanári könyvtár	—	—	—	—	—	—	—	—
V. a.	„ „ Általános érdekű művek	—	—	—	—	43	70	1223	60
V. b.	„ „ Pedagógiai művek	12	4	72	93	259	375	4073	23
V. b. 2.	„ „ Magyar nyelvtud. irod. művek	9	12	97	74	508	374	4207	—
V. b. 3. T.	„ „ Történ. alkotmánytani művek	16	6	73	80	186	217	2961	43
V. b. 3. F.	„ „ Földrajzi művek	4	1	21	50	148	151	2252	27
V. b. 4.	„ „ Mennyiségtani művek	1	—	8	—	27	23	222	45
V. b. 5.	„ „ Természetrajz, kémiai művek	12	3	68	68	122	101	1149	30
V. b. 6.	„ „ Gazdaságtani művek	—	2	24	—	6	87	190	13
V. b. 7.	„ „ Zenei művek	5	8	32	06	307	151	1718	91
V. b. 8.	„ „ Testgyakorlási művek	4	2	23	—	20	206	419	17
V. b. 9.	„ „ Fizikai művek	1	1	6	40	59	12	238	45
V. b. 10.	„ „ Német művek	—	—	—	—	63	—	57	29
V. b. 11.	„ „ Rajz művek	—	1	20	—	83	23	732	70
VI.	Pedagógiai laboratórium	—	—	—	—	17	—	416	71
VII.	Történelmi szertár	—	—	—	—	3	91	184	39
VIII.	Földrajzi szertár	—	—	—	—	87	2	1232	60
IX.	Mennyiségtani szertár	—	—	—	—	24	6	104	35
X.	Természetrajzi szertár	—	—	—	—	71	26	1666	34
XI.	Kémiai szertár	—	—	—	—	33	9	941	88
XII.	Fizikai szertár	8	—	130	20	128	202	2985	92
XIV.	Rajzszertár	—	—	—	—	4	—	275	—
XV.	Hangszerek szertára	—	1	4	50	43	34	9869	96
XV. a.	Hangszerek szertára növendékektől	—	—	—	—	3	6	870	—
XVI.	Kézimunka szertár	—	—	—	—	26	2	910	—
XVII.	Torna szertár	—	—	—	—	29	9	1834	60
XIX.	Ifjúsági és tanítói könyvtár	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ Tanítóképző ifj. könyvtár	—	—	—	—	151	708	2670	38
XIX. V. c. 1	„ Osztálykönyvtár I. o. (kötelező olv.)	15	—	25	40	192	31	467	98
XIX. 5. c. 2.	„ Osztálykönyvtár II. o.	7	—	5	80	190	32	576	03
XIX. V. c. 3.	„ Osztálykönyvtár III. o.	10	—	17	80	195	47	509	30
XIX. V. c. 4.	„ Osztálykönyvtár IV. o.	6	—	11	20	141	12	487	61
XIX. V. c. 5	„ Osztálykönyvtár V. o.	8	—	31	80	166	8	565	35
XIX. d.	„ Pedagógiai könyvtár	—	1	3	60	74	20	351	80
XIX. a.	„ Gyak. isk. könyvtár II. cs.	—	—	—	—	32	3	44	09
XIX. b.	„ Gyak. isk. könyvtár III. cs.	—	—	—	—	31	6	43	15
XIX. c.	„ Gyak. isk. külön kezelt művek	—	—	—	—	51	28	96	33
XIX. e.	„ Gyak. isk. tanítói könyvtár	6	2	26	10	137	209	621	80
XX.	Nyilvántartási és számadási könyvek	2	—	4	—	52	3	189	07
XXI.	Testtani szertár	—	—	—	—	10	6	583	58
	Összesen :	157	45	1082	61	5244	3478	80505	59

V.

1. INTERNÁTUS, KÖZTARTÁS.

A tanítónevelés céljait szolgálja, a családi nevelést helyettesíti az intézet 60 személyes internátusa, ahol ezévben 52 növendék részesült közösségi nevelésben. Fenntartója a vallás- és közoktatásügyi minisztérium.

Az internátus az intézet bérépületének belső szárnyait foglalja el. A jobb-szárnny emeletét és földszintjét hálószobák; a balszárnny földszintjét dolgozószobák; alagsorának balszárnnyát az ebédlő és a konyha. Ez év szeptemberében újrifestett, matraccal ellátott ágyak várták a növendékeket. Megvalósítottuk végre az intézeti fürdőszobát, melyet annyi sok egészségügyi és pedagógiai érdek követelt.

Az internátusi szellemet úgy igyekeztünk kialakítani, hogy az egyrészt helyettesítse a családi nevelést közvetlen melegségével, bizalmával, másrészt kiegészítse azt a bajtársias szellem, szociális lelkület kifejtésével.

A növendékek élelmezését a köztartás látta el. Bár az árak 20—25 százalékkal emelkedtek, mégis bőséges, jóminőségű, változatosan összeállított, kellő tápértékű ételeket adtunk. Házi sertésvágással igyekezett a köztartás-vezető tanár az emelkedő árak ellenére a színvonalat tartani. A köztartási felszerelések pótlására 250 P rendkívüli javadalmat kaptunk.

A napi élelmezés a következő volt: reggeli 3 dl. kávé, 10—12 dkg. fehér kenyérrel. Délebéd: vasár- és ünnepnapokon 3 tál étel, köznapokon 2 tál étel. Az év utolsó hónapjaiban ismét sikerült biztosítani az ozsonnát 3 dl. tejjel, 10 dkg. kenyérrel. Vacsora: vasár- és ünnepnapokon 2 tál étel, köznapokon 1 tál étel. Húsétel: vasárnap, kedden, csütörtökön, szombaton ebéd és vacsorára. Hétfőn és szerdán csak vacsorára volt. Pénteken és más böjti napokon húsételt nem adtunk.

Az élelmiszereket a szerződéses szállítóktól és a helyi piacon szereztük be. A köztartást Kiss Lajos tanár vezette.

2. KINTLAKÁS.

Tekintettel az internátus jótékony nevelőhatására, az igazgató azon volt, hogy az internátust minél jobban benépesítse. Ennek a törekvésnek azonban határt szab a növendékek anyagi helyzete. A nehéz gazdasági helyzet miatt sok növendék nem tudta megfizetni a nyugodt tanuló-életet biztosító internátusi díjat s tanulmányait csak a városban magánosoknál való elhelyezkedéssel tudta folytatni. Bár ezek a lakások nem feleltek meg mindenben a követelményeknek, a tanári testület kénytelen volt megadni az azokban való lakhatásra az engedélyt, mert a vidéki növendékeinkre anyagi helyzetük, a helybeliekre pedig az a körülmény, hogy a növendék saját szüleinél lakott, döntő hatást gyakorolt.

A bejáró növendékeket a tanári testület tagjai minden hónapban meglátogatták, hogy a szülőkkel, szállásadókkal közvetlenül beszélhessenek a tanulók otthoni viselkedéséről és iskolai tanulmányairól és hogy ellenőrizhessék a növendékek otthoni munkáját.

A közelebbi községekben lakó növendékeknek, akiknek vasúti összeköttetése biztosította az intézet rendjét, megengedtük, hogy vonaton járjanak be a tanításokra. A vonaton bejáró növendékek számát a jövőben lehető minimálisra törekszünk leszállítani.

3. ALAPÍTVÁNYOK.

Szegénysorsú növendékeinknek tankönyvekkel, írószerekkel és kisebb pénzsegélyekkel való ellátását nagyban elősegítette a „Gyakorló iskolás tanulók szülőinek alapítványa“.

Az alap vagyona az iskolai év elején 1465.35 P volt. Az iskolai év folyamán a nemes adományokból befolyt összesen 615.— P. 1937. évi kamat 52.92 P. Összes bevétel 2133.27 P. Segélyként kiosztatott 513.71 P. Tőkésített pénztári maradvány 1619.56 P.

A nemesszívű adakozóknak e helyen is hálás köszönetet mondunk.

4. JUTALMAZÁS.

Szorgalmas és jó magaviseletű, valamint az egyes tárgyakban kiváló eredményt elért növendékeinket ebben a tanévben is pénz- és könyvjutalomban részesítettük, hogy további munkára buzdítsuk őket.

1. A nm. VKM. 80.— P-s, a Nyiregyházi Takarékpénztár Egyesület 40.— pengős, a Nyiregyházi Takarékpénztár 55.— pengős, az Ifj. Segítő Egyesület 50.— pengős, a M. Kir. Folyammérnökség 10.— pengős, Rusznák Imre gör. kat. ig. tanító 10.— P-s ajándékából és a Bessenyei Önképzőkör Kuzaila Péter alapítványa ezidei 10.— pengős kamatjövedelméből: Csisztu Miklós, Hudák Ferenc, Hován Kálmán és Virág Rezső I. o.-os; Kiss Antal és Nagy János II. o.-os; Erdősi András, Jósvai László, Katona László, Nagy Ferenc, Orosz István és Suller Béla III. o.-os; Ábrók József, Bonczai István, Dankó István, Ficsor Béla, Szabó László és Veress József IV. o.-os; Bálint László, Orosz Ferenc, Pál Sándor, Simon János, Tivadar Endre, Urbancsek János és Vári Sándor V. o.-os növendékek részesültek pénzjutalomban.

Az Orsz. Frontharcos Szöv. irodalmi pályázatán III. díjat nyert Forró József III. o. és Harmat Sándor II. o. tanulókat 20—20 pengővel jutalmazta a Szövetség.

2. A helybeli könyvkereskedők ajándékából és vételből könyvjutalmat kaptak: Bányai Ernő, Csisztu Miklós, Hudák Ferenc, Hován Kálmán, Négyesi István, Tóth Gábor és Virág Rezső I. o.-os; Kiss Antal, Munkácsi Ferenc, Nagy János, Páll János, Somogyvári Zoltán, Szöllősi János és Valikovics Sándor II. o.-os; Czulány Endre, Erdősi András, Istenes János, Jósvai László, Katona László, Kokas Ferenc, Nagy Ferenc, Orosz István és Suller Béla III. o.-os; Ábrók József, Dankó István, Ferencz Béla, Ficsor Béla, Kiss István, vitéz Kozma Imre, Reményi József, Szabó László, Tomcsik Tibor és Veress József IV. o.-os; Bálint László, Belovics János, Orosz Ferenc, Pál Sándor, Simon János, Tóth László, Urbancsek János és Vári István V. o.-os növendékek.

VI.

Nevelés.

1. VALLÁSOS, HAZAFIAS ÉS TÁRSADALMI NEVELÉS.

A világnézetek harcának korában a tanítónevelésnek egyik fundamentális feladata felvértezni a növendékeket szilárd, megingathatatlan magyar nevelői világnézettel. Ma már a világnézeti állásfoglalás elsőrendű követelmény nemcsak az egyes, hanem a közösség szempontjából is. Ezzel dől el a nacionalizmus és internacionalizmus, a szociálizmus és egoizmus, szellem és anyag, eszmény és tény szembenállása. Ennek a követelménynek a magyar nevelővel szemben van legnagyobb kötelező ereje. Magyar nevelő vallás-erkölcsi, nemzeti világnézet nélkül nem szolgálhatja a köznevelés ügyét. Ezt a nemzetnevelési principiumot igyekeztünk ezévi munkánkban is megvalósítani. Nagyon segítettek törekvésünkben a tanítói hivatás órái, amelyeknek a tanítóképzők nevelési rendjébe való beiktatását a tanítói hivatástudat és hivatásérzés felébresztése és fejlesztése indokolta. A hivatásérzés és hivatástudat kifejlesztésén át jutunk el a helyes nemzetnevelői világnézethez.

1. *Vallás-erkölcsi nevelés.* Ezekben az anyagi és lelki viaskodásokkal teli időkben különösen nagy szerepe van a vallás-erkölcsi nevelésnek. Itt fordul a lélek tekintete befelé, itt ismeri meg azt a transcendens világot, ami nélkül értelmetlen volna az emberi sors. A bensőséges vallásos élmények nyújtására törekedett a hitoktatói kar, de a tanári testület tagjai is mindig alkalmat találtak a vallásos hit erősítésére, földi sorsunk parányiságának megéreztetésére, az ember igazi küldetésének megmutatására.

A rendszeres vallási életet a vallásos gyakorlatok szolgálták. Minden vásár- és ünnepnapon résztvettek növendékeink tanáraik vezetésével a szentmiséken, illetve istentiszteleteken. A nemzeti ünnepek megünneplését is istentisztelettel kezdtük meg. A római katolikus növendékek exhortációinak tárgya — a szentévre való tekintettel — az eucharistia volt. A növendékek is bekapcsolódtak Krisztus király ünnepe előtt tartott szentmisszióba. Buzdító beszédek után a szentségekhez járultak. Az 1927-ben egyházhatósági engedéllyel alakult Magyarok Nagyasszonyáról nevezett és Szent Alajos pártfogása alatt álló Mária-kongregáció újraéledt. A tagavatás a nagybőjti lelkigyakorlatok befejezése után Gyümölcsoltó Boldogasszony napján ünnepies keretek között ment végbe. Gyűléseik főcélja a vallásos meggyőződés erősítése, a gyakorlati katolikus életre való nevelés és az erények követésére való buzdítás volt.

A görög katolikus növendékek a sajátosan görög katolikus ünnepeken is résztvettek. Ezeken a lelki épülés mellett kántori készségüket is gyakorol-

ták. A két napos lelkigyakorlatok mély élményeket hagytak a növendékek lelkében.

A protestáns növendékek keresztyéni hitük mélyítése és lelki javaik gyarapítása céljából résztvettek a márc. 8—9-i Csendes-napokon. Megszerveztetett a reformátusok részére a „Soli Deo Gloria szövetség helyi Collegiuma, oly formában, hogy a budapesti központi ifjúsági munkásokkal állandó összeköttetést tartottak fenn a növendékek. Bűnbánati istentiszteleteken is résztvettek s az Urvacsorával való élést gyakorolták a növendékek. Az evangélikus növendékek vasárnaponként Biblia-órákat tartottak, az evangélizációs előadásokat is hallgatták s kétszer járultak az Urvacsorához. Vallásos ünnepek rendezésével és azokon való részvétellel is szolgálták a hithű protestáns életeszemély kialakítását.

2. *Nemzeti nevelés.* A helyesen felfogott nevelés nem is lehet más, mint nemzetnevelés. Ez azt jelenti, hogy minden nevelői tevékenységünket a nemzeti tudatosságnak kell áttelekesítenie. Ez a tudatosság eszméltet a feladatokra, amelyek a jövőt munkálják. Nemzetünk legnagyobb feladata — éppen a jövő biztosítása érdekében — a revízió. De ez a revízió elsősorban belső revíziót jelent. Ennek elvégzése olyan követelmény, amelyet a legnagyobb önmegtagadással is, de el kell végeznünk. Erre készítettük elő növendékeinket nevelői munkánk általános szellemével. Minden tettünket a nemzeti gondolat irányította. Célunk: belső revízióval kialakítani növendékeinkben a nemzeti tudatosságot.

A nemzeti érzés, gondolat és sorsközösség meggyökereztetését szolgálták a nemzeti ünnepek, mint az október 6-án és március 15-én a gyakorló elemi iskolásokkal közösen rendezett s a város lakosságának élénk érdeklődésével lefolyt mély nevelőhatású ünnepek és más nevelői alkalmak. Az intézet két kultúrdélutánja, amit itt ismét csak érintünk, szintén a nemzeti nevelés mély élményeit nyújtotta. Az elsőt a Nemzeti Színház százéves fennállását ünnepelte kegyeletes érzésekkel, multbategintő emlékezéssel az ifjúság. A másodikat „Erdély csillagai“ címen rendezték meg, amelyen Erdély legjobbainak megszólaltatásával igyekeztek az elszakított területek népével a sorsközösség, elszakíthatatlan testvériség érzéseit mélyíteni. Ezévbén is résztvett intézetünk ifjúsága Kovács István vértanú nemzetőr-főhadnagy emlékünnepeén, amelyet még nagyobb hatásúvá tett néhai Kovács Istvánnak vitézzé avatása. Az ifjúság nevében Orosz Ferenc V. éves növendék helyezte el a kegyelet virágcsokrát a vértanúi síron. Május hó utolsó vasárnapján, a Hősök-ünnepén, intézetünk ifjúsága és tanári testülete városunk katonai és polgári hatóságaival egyetemben kivonult a Hősök szobrához, hogy igazi kegyelettel áldozzék azok emlékének, akik meghaltak a hazáért.

A finn-ugor rokonság ismertetésével, amelyet évfolyamonként végeztek a tanárok, a faji öntudat elmélyítését, a faji rokonság érzésének tudatosítását igyekeztek szolgálni.

Az anyák-napjáról való megemlékezésben a magyar anyák nagy nemzetmentő szerepére, az egészséges társadalom legfőbb erősségére, a családi nevelés lemérhetetlen értékeire Aradvári Béla és Kiss Lajos tanár hívta fel az ifjúság figyelmét. A nemzeti lélek öntudatosodását igazolják az Országzászlónál való őrségváltások, amelyeken intézetünk ifjúsága is mindig részt vesz s amelyeken kemény fegyelmezettségéről tesz bizonyosságot a város közönsége előtt.

3. *Társadalmi nevelés.* A tanítónak nemcsak iskolájában kell megállani helyét, hanem abban a közösségben is, amelybe kerül. Ezért a társadalmi érintkezés formáira, a jó modorra, úri viselkedésre, intelligens magatartásra sok gondot fordítottunk. Itt a tanítói hivatás órái nyújtottak legbővebb alkalmat, de a tanítási órák, internátusi élet, iskolán kívüli foglalkozások adott esetei sem multak el e szempontból kihasználatlanul. A társadalmi nevelést célozta az idén is megrendezett tánciskola és tea-est. Tanári felügyelet mellett résztvett néhány növendékünk egy pár iskolánkívüli tea-estélyen és táncos alkalmon.

2. IFJUSÁGI EGYESÜLETEK MŰKÖDÉSE.

a) *Bessenyei György Ifjúsági Önképzőkör.*

A Bessenyei György Ifjúsági Önképzőkör szeptember első napjaiban alakult meg Aradvári Béla tanárelnök vezetésével. A kör elnökéül Orosz Ferenc V. é. növendéket választotta, aki komoly, értékes irányítással vezette a kör életét. A kör működésének alapelve az életszerűség volt. Az I—III. éveseket magában foglaló Vasváry- és a IV—V. éveseket tömörítő Gárdonyi-alosztályok havonként többször is összejöttek, hogy szabadelőadások, felolvasások, ismertetések, szavalatok, zeneszámok, énekszámok során lehetőleg a mai magyar élet és elsősorban a magyar művelődést, a tanítóságot, az iskolát érdeklő magyar élet problémáit ismerjék meg. A Vasváry Önképzőkör elnöke Kokas Ferenc III., a Gárdonyi Önképzőköre Orosz Ferenc V. é. ifjúsági elnök volt. A szakosztályok kiválóbban sikerült számait az egyesített munkagyűlések keretében bemutatták az egész ifjúságnak s a csoportok évközben látogatták egymás gyűléseit. A kör nagysikerű teaestét s a Nemzeti Színház százéves jubileuma alkalmából kultúrdélutánt rendezett. Ez alkalomból táviratban üdvözölte a Nemzeti Színházat. A kör tagjai a városban többször szerepeltek.

Forró József III., Harmath Sándor II. é. növendékek megnyerték az Orsz. Frontharcos Szövetség irodalmi pályázatán a III. díjat.

A könyvtárosok segítségével a tanárelnök látta el olvasmányokkal a kör érdeklődő ifjúságát. A növendékek több mint 2000 esetben olvastak könyvet. Olyan növendék, aki ne olvasott volna magánszorgalomból, irodalomszeretettől, egy sem volt. Az olvasmányok közül legjobban Gárdonyi, Jókai, Mikszáth, Herczeg, May, Verne könyveit keresték, de szorgalmasan forgatták az újabb irodalom alkotásait is.

A Bessenyei Ifjúsági Önképzőkörnek tagsági díjakból az elmúlt évben sem volt jövedelme. A Kör nem járathatott lapokat, folyóiratokat. Ezuton is köszönetet mond a Nyírvidék-Szabolcsi Hírlap szerkesztőségének azért a nevelői gondosságért, hogy a cserépéldányokból naponként több lapot engedett át olvasásra a kör tagoknak az olvasóterem számára. A kör tisztségviselői nevében Orosz Ferenc elnök az intézet záróünnepségén búcsúzott az ifjúságtól és a tanári testülettől. A kör tisztviselőinek munkásságát Aradvári Béla tanárelnök buzdító szavakkal méltatta.

b) 971. sz. „Tisza” cserkészcsapat.

A csapat évi munkásságát a tökéletes cserkészvezetővé, tanító cserkészvezetővé képzés nemes célkitűzéseinek érdekében megfelelően végezte.

A 32 tagú csapatot Bársony Sándor parancsnok 1 rajba és 4 őrsbe osztotta be. A csapat második rajaként szerepelt az intézettel kapcsolatos gyakorló elemi iskola apródraja.

A cserkészraj vezetését Urbancsek János s. tisztre és az apródraj vezetését Veres József hárompróbás cserkészre bízta. 1938. április 15-től Kokas Ferenc őrsvezető vette át a cserkészraj vezetését, előzőleg Nyitray György s. tiszttől csapatból való távozásával a titkári teendőket is ellátta. Pénztáros Reményi Andor cserkész volt. Őrsvezetők: I. Kokas Ferenc, II. Reöthy Ferenc, III. Katona László, IV. Homonna Béla. Az I.-ső őrs róver őrsként szerepelt. 1938. április 15-től titkár Veres József, apródrajvezető Homonna Béla.

1937. november 1—2-án Miklóssy István hajdudorogi gör. kat. püspök úr koporsója mellett a csapattagok álltak díszőrséget.

1938. március 12-én nagyszabású kurucdélután rendezett. Előadásra került a csapat által kiírt hazafias színdarabírási pályázat nyertes darabja: Ocskai megtérése, szerzője Virágh Rezső cserkész. A helyi lap megállapítása szerint: „Ezen a délutánon a csapat igazolta kivételes ügyességét, a cserkészmunkára való rátermettségét, a tanítónövendék-ifjúságot betöltő nemzeti nevelői szellemet.

1938. április 9—14-ig Debrecenben a XVII. Orsz. Őrsvezetői Táboron résztvettek csapatsegítésével Kokas Ferenc, kit a tábor vezetősége cserkészmunkájának elismeréséül könyvjutalomban részesített, Homonna Béla, Czulány Endre, Katona László és Virágh Rezső.

1938. május 5-én a sóstói erdőben házi ügyességi-verseny volt, kielégítő eredménnyel. Május 15-én a hárompróbás őrsünk résztvett az Orsz. Ügyességi Versenyen, ahol 61 ponttal I-ső lett. Május 16-án madarak- és fák-napján tartotta a csapat házi akadályversenyét, jó eredménnyel.

Az év folyamán 16 cserkész járt híradó képző-tanfolyamra.

Hat cserkész egész éven át állandó résztvevője volt a helybeli apródcapatok gyakorlati munkájában.

A csapatban a próbázások rendszeresen megtörténtek.

A csapat minden tagja állandó céllovó kiképzésben részesült az év végéig.

A csapat legfőbb célját, a falukutató munkát, a cserkészlet megkedvelését az év folyamán három alkalommal végezte: Kállósemjén, Nyírpazony, Ófehértó községekben. Minden alkalommal a községekben műsoros tábortüzi előadással zárták céltudatos munkájukat.

Az apródraj 10 tagját június 6-án avatta cserkésszé a vármegyei elnök úr, valamint csapatunk 2 cserkészét is.

A nagyszünidőre tervezett szép táborozási elgondolás az év folyamán háromszor is megvalósíthatatlannak bizonyult a tagok túlságosan nehéz anyagi helyzete miatt. Minden reményünk megvan azonban arra, hogy ez a jövőben valóra fog válni.

Az évi munka a tanítónövendék sok elfoglaltsága mellett dícséretére válik a csapat legtöbb tagjának.

c) Ifjúsági Segítő Egyesület.

Az egyesület ezidei tisztikara: tanárelnök: Znojemszky Ferenc, ifj. elnök Pál Sándor V. é. n., jegyző Kosztolányi László IV. é. n., pénztáros Dankó István IV. é. n.

Az egyesület a növendékeket indokolt esetekben kölcsönökkel támogatta és pedig 130 esetben összesen 1556.— P-t folyósított. Segélyezésre 120 P-t fordítottunk.

Összes forgalmi bevétel	—	—	—	—	3623.90 P
Összes forgalmi kiadás	—	—	—	—	1726.— P

Maradvány 1897.90 P

Vagyon 1938. június 30-án:

1. Takarékbetét	—	—	—	—	—	1897.90 P
2. Kölcsöntartozások	—	—	—	—	—	47.67 P
3. 58 drb. földrajzi füzet á 2.— P	—	—	—	—	—	116.— P
1900 K n. é. hadikölcsön	—	—	—	—	—	—15 P

Összes vagyon 2061.72 P

d) Testnevelés.

Intézetünkben a testnevelés a legújabb és kiforrott rendszer és módszer szerint folyt, mindenkor szemelőtt tartva a főcélt: a teljes értékű tanítóvá nevelést. Az intézet nem egészen tökéletes elhelyezése és berendezése, illetve felszerelése nyújtotta lehetőségekhez mérten, kellő mértékben részesültek növendékeink a testnevelés minden ágában. Testi nevelés célját szolgálta a testnevelő órákon kívül a „Toldi Miklós” sportkör és a nemzetvédelmi testnevelési oktatóképző tanfolyam.

Az intézet 117 növendéke közül a III. korosztályba 25, a IV. korosztályba 92 tartozott.

Intézetünknek tornacsarnoka nincs, s így a testnevelő órák leginkább az intézeti udvaron s téli időben a helybeli Gazda Szövetségtől 4 középfokú iskolával közösen bérelt, tornacsarnokká átalakított díszteremben, továbbá a Levente-gyakorlótéren és a NyVSC sporttelepén bonyolítottak le.

Sportkörünkben több szakosztály működött:

a) Az atlétikai-szakosztály tagjai 1937. október 17-én meghívásos atlétikai mérkőzésen a nagykállói áll. gimnáziummal versenyeztek. Tanítóképző: 80, gimnázium: 43 pontot szerzett. Október 20-án a helybeli városi felső kereskedelmi iskolával vívtak meghívásos atlétikai mérkőzést, ahol a tanítóképző: 45.5 és a kereskedelmi 30.5 pontot szerzett. Október 19—23-ig tartottuk az intézeti bajnokságért folyó atlétikai csapat- és egyéni versenyünket 80 indulóval és reményen felüli szép eredménnyel. Ezen a versenyen éremdíjazásban és oklevéllel való díjazásban részesültek növendékeink. A felső tagozat csapatversenyében győztes a IV. évf. s az alsó tagozatban pedig a II. évf. Intézetünk legjobb atlétája Matyi Gyula IV. é. n.

b) Szertornaszakosztályunk a tornacsarnok használatában oly hosszú ideig volt akadályozva, hogy komolyabb eredményt nem tudhatott felmutatni s így versenyekre sem mehettünk, de azért dolgoztunk szorgalommal.

c) Játék és céllövő szakosztályaink is dolgoztak a lehetőségekhez mérten, de versenyen nem vehettek részt, azonban az ősz folyamán gazdag tervvel indulunk.

Sportkörünk minden tagja becsületre válóan, teljes tudásával igyekezett előmozdítani május 21-én a Nytve sporttelepén megtartott évvégi testnevelési bemutató ünnepségünket. Az ünnepséghez fűzött remények, amint azt a helyi lap írta, valóra váltak, mert „nagyszámú közönség jelenlétében és állandó tetszésnyilvánítása mellett folytattuk le ünnepségünk újszerű, változatos, tökéletesen kidolgozott mozgású látnivalókban gazdag műsorát”.

A sportkör az idén is hirdetett pályázatot népiskolai testnevelési bemutatókon előadandó gimnasztikai gyakorlatsorozat és magyar-tánclelépésekből összeállított gyakorlatokra. A pályázók közül Urbancsek János, Belovics János és Lauf Károly V. éves növendékek összeállítását méltatta a bírálóbizottság arra, hogy az intézet gyakorló iskoláiban azokat megtaníthassák és az évvégi bemutatón azt vezethessék, ez meg is történt szép sikerrel.

Elismerésre méltó szorgalommal dolgozott a sportkör minden tagja Kádár Géza V. é. és Matyi Gyula IV. é. sportköri elnök, illetve alelnökkel s az egyes szakosztályok vezetőivel együtt.

A sportkör évi összes bevétele: — — 147.09 P

A sportkör évi összes kiadása: — — 90.69 P

Maradvány összesen: 56.40 P

e) *Nemzetvédelmi testnevelési oktatóképzés.*

A tanítóképző-intézetekben a nemzetvédelmi testnevelésnek különleges célja van. Az intézetben folyó nemzetvédelmi testnevelési oktatóképző tanfolyam keretén belül kellőképpen megismerik növendékeink a testnevelési törvény tartalmát és a gyakorlati kiképzés alatt elsajátítják az oktatás anyagát s annak szakszerű átadási módját.

A cél elérése érdekében a kiképzés a következőképpen történt: a II. és IV. éves növendékek hetenként kedden délután 3—5, a III. éves növendékek szombaton 3—5 és az V. éves növendékek pedig szombaton délután 3—4 óráig foglalkoztak egymást tanítva az intézet udvarán és a Levente-gyakorlótéren.

Az oktató-jelöltek elméleti és gyakorlati felkészültségükről vizsgálatuk alkalmával bizottság előtt számoltak be.

f) *Ifjúsági Vöröskereszt Csoport.*

Az 1930-ban alakult csoportnak az idei tanévben 20 tagja volt. Órarendi elfoglaltságaik és más int. ifj. egyesületek munkaidő megosztásai miatt is egyidőben sohasem jöhettek össze. A csoport tagjai egymást váltogatva dolgozhattak. Munkájuk az egyes intézeti szertárak új modellekkel való ellátásában, a régiék javításaiban, kiegészítéseiben, iskolai eszközök és taneszközök készítésében nyilvánult. Az ezekhez szükséges anyagokat az intézet bocsátotta rendelkezésükre. Pénztári készletünk 10.— P. A csoport munkáját Pfalz Gy. tanár irányította.

VII.

Fegyelmi állapot.

A fegyelem nemcsak a közösség életét teszi lehetővé, hanem a művelt egyes életében is döntő jelentőségű. Ez adja egyes és közösség számára azokat a rendező erőket, amelyek lehetővé teszik az értékek kibontakozását. Mi a belső fegyelemre törekedtünk, amely a mi esetünkben az intézeti rendnek autonóm elismerésében áll. Azt a lelkiületet akartuk kialakítani, mely a jót, az erkölcsi normát belső szükséglet alapján követi. Valószínűleg sikerült is ehhez közeledni, mert súlyosabb fegyelmi eset egész évben nem fordult elő. Növendékeink katonás fegyelmezettségük mellett előzőekenek, jó modorúak, fegyelmezettek, tapintatosak. Saját nevelésű növendékeink a romlottsággal soha közösséget nem vállalnak.

VIII.

Tanítás.

1. ÁLTALÁNOS DIDAKTIKAI SZEMPONTOK.

Didaktikai munkánk tervszerűségét, tudatosságát a tanmenetek biztosították. Ez évben főigazgatói rendelkezésre minden szaktanár új tanmenetet készített. Ez a rendelkezés az óravázlatokat követelő intézkedést igyekezett teljessé tenni. A tanári szabadság, invenció az anyag beosztásában nagyobb teret kaphat, a rendelkezés szándéka szerint. Tanmeneteinket már október havában jóvá hagyta a főigazgatóság. Minden tanár jelentette a havi értekezleteken, hogy tanmenetének megfelelően halad s a tudás szerves egységét biztosító koncentrációt megtartotta.

A tanítóképző a nevelési ismeretek és készségek szakiskolája. Ezt a szakiskolai jelleget mindig alapvető szempontnak tekintettük. A nevelői tekintet itt a tanítónövendéken át a népiskolai gyermekre irányult. Ezért igyekeztünk bemutatni az egyes tanítási egységek népiskolai, helyi és gyakorlati vonatkozásait. Tanításunk külső formájával és módszeres felépítésével is példát nyújtottunk a népiskolai oktató munkára. Nem feledkeztünk meg arról sem, hogy a szakszerű és általános művelődési anyaggal nevelünk is, vagyis az új ismeretekkel nemcsak okosabbakká, képzetebbekké, hanem jobbakká is akartuk növendékeinket tenni. Száraz, recitatív ismeretek helyett élő, élményszerű tudásra törekedtünk. Ezt a célt a gyakorlatiasságra, öntevékenységre vezető-, munkáltató-, mély belső szemléleteket nyújtó módszerrel törekedtünk megvalósítani. A külső cselekvés és belső szellemi öntevékenység áthatották egymást tanítói eljárásunkban. A munkáltató módszer megvalósítását nagyban szolgálta a külön fizikai előadó, melyet ezévben nyitottunk meg. A tanulók a gyakorlati órákon önállóan kísérleteztek, ezáltal elméleti ismereteiket mélyebbé tették, de nem feledkeztek meg a népiskolai kísérletezés feladatairól sem.

Az előadói-, helyesírási-, fogalmazási- és szépírási készség fejlesztése minden tanárnak közös feladata volt. Ebben a közös munkában egységes szempontok szerint jártunk el. Lankadatlan kitartással harcoltunk a magartalanság és pongyola-beszéd mód ellen. Erre szolgáltak a nyelvhelyességi táblák, amelyek az osztálytermekben állandóan a növendékek szeméi előtt vannak.

Tanítói és nevelői munkánk nagy erőforrásait teszik azok a mély megjegyzések, melyeket hivatalos látogatása során kerületünk főigazgatója, vitéz dr. Bessenyei Lajos ajánlott figyelmünkbe. Különösen a didaktikai munka időbeli tagolásának szükségét hangsúlyozta nagy pedagógiai tapasztalata alapján a főigazgató úr.

Írásban való előkészülés alapján folyt ezévben is a munka.

2. MUNKAFELOSZTÁS.

A tantárgyfelosztás a szakképesítésnek megfelelően történt. Minden tanár képesítése szerint végezte munkáját. A tantervnek azt a kívánságát, hogy bizonyos tárgyak (magyar, német, kémiai-, fizikai-gyakorlatok, zene, gyakorlati tanítás) csoportokban taníttassanak, ezévben ismét megvalósíthattuk.

3. SEGÉDESZKÖZÖK.

Az eredménynek a személyi tényezők mellett tárgyi feltételei is vannak. Ide tartoznak a segédeszközök. A tanári testület a rendelkezésre álló segédeszközöket igyekezett minél eredményesebben felhasználni. A legfőbb segédeszközt: a könyvet többször ellenőriztük. A bevésés és megrögzítés céljából elrendeltük az eredménytáraz, jegyzőkönyvek (fiz. gyak.) vezetését. Ezekkel is a cselekedtető oktatást kívántuk szolgálni.

A tantermek és folyosók falain levő képek, rajzok, grafikonok, táblázatok, amelyek nagyrészt a növendékek készítették, állandó benyomásként hatottak a növendékekre. A helyes magyarság táblái adott esetekben azonnal kisegítették a növendékeket nyelvbottlásaikban. A tantermekben és dolgozószobákban is mindenütt ott van a helyesírási táblázat. Minden tanteremben az ifjúság rendelkezésére állanak a kézi lexikonok, helyesírási szótárak, idegen szavak szótárai s a Magyarosan c. folyóirat számai. Ugyancsak állandóan forgathatták a jobboldali napilapok mellett a Néptanítók Lapját és Nevelésügyi Szemlét, de a szemináriumi munka során más folyóiratot is kézhez kaptak. A tanítás munkájába szervesen kapcsolódott be a filmoktatás, amelyről értesítőnk más helyén számolunk be.

4. GYAKORLATOK.

Az igazi munkáltató oktatás a természettudományi gyakorlatokon valósítható meg. Ebből a szempontból a tantervi követelményt évről-évre mindjobban sikerül megközelíteni. Az idén megnyitottuk a fizikai-gyakorlatok munkatermét, ahol a növendékek munkacsoportok szerint végzik a szaktanár által előre kiadott feladatokat. A népiskolai kísérleti eszközök elkészítése is jelentős részét teszik a gyakorlatoknak. A megnagyobbított kémiai- és természetrajzi előadóban is mind több és több kísérleti eszköz és anyag gyűlik össze.

5. OKTATÓFILM.

Intézetünkben a szakképzést és nevelőoktatást kétséget kizáró módon az idén is az oktatófilm segítette.

1. Földrajz- és történelemórák keretében 40 film pergett le.
2. A fizikai órákon 5 filmet vetítettek.
3. A term.-rajz-, kémia-, testtan-órák keretében 54 film került vetítésre.
4. Gazdaságtanból 2 filmet vetített a szaktanár.
5. Az intézettel kapcsolatos kéttagozatú el. iskolában a nevelőoktatás munkáját 28 film támogatta.

Az 1937—38. tanévben intézetünkben összesen 129 okt. film támogatta a tanártestület munkáját.

Az idén is folytatódott az oktatófilm-vetítógép kezelését elsajátító munka. Intézetünkben Csonka Gyula tanár vezetésével 10 növendék tanulta meg a vetítógép kezelését.

6. IRASBELI DOLGOZATOK.

Magyar nyelv és irodalom.

1. Fogalmazási gyakorlatok.

I. osztály. Első perceim intézetünkben. A magyar falu ablakainak virágdísze. Temetői kép a halottakra emlékezés ünnepén. Életem egyik érdekes

eseménye. Mondj mindig igazat! Levél szüleimhez félévi bizonyítványomról. Zongoráznak az elsőévesek. Hegedülnek az elsőévesek. Felejthetetlen igazsággal találkoztam. Levél Édesanyámhoz az Anyák Napján.

II. osztály. Uti élményeim. Kép a nyiregyházi repülőtér életéből. Boncolunk testtanórán. Levél önképzőkörünk életéről. Milyen ember volt? Egyik olvasmányom érdekes hőse. Boldog vagyok, ha kötelességem teljesítem. A magyarok az új hazában. (Munkácsi Honfoglalásának leírása.) Levél a múlt hét iskolai eseményeiről. A tanító beszéde az Anyák Ünnepén.

2. Írásbeli dolgozatok.

I. osztály. Mit nem hoztam magammal kedves eszközeim közül? Az én kedves állatismerősöm. Édesapám. Kép karácsonyi élményeimből. Minek örültem eddig legjobban? Levél az iskolai élet érdekességeiről. Az édesanyai szeretet. (Elmélkedés Anyák Napján.)

II. osztály. Kép a Nyiregyházi Gyümölcsvásár életéből. Az aradi Golgota. (Képleírás.) Levél szüleimhez az iskolai év érdekes eseményeiről. Mit használnék fel elemi iskolai tapasztalataimból? Szent István követei (Történelmi tárgyú elbeszélés.) Egyik érdekes ismerősöm. A tanító beszéde az állatok védelméről az iskola erdei ünnepségén.

III. osztály. Szereztem-e a nagyszüneti időben olyan ismereteket, amelyeknek tanítói hivatásomban hasznát vehetem? Kép intézetünk gazdasági kertjének életéből. Tragikus jellemek olvasmányaimban. Névnapi köszöntő osztályfőnököm neve ünnepén. Életem legkedvesebb meséjét mondom el a népiskolában. Levél barátomhoz természetrajzi tanulmányaim köréből. A tanító a templom alapkövetéti ünnepét követő társaságban köszönti a község lelkesét.

IV. osztály. A tanítónövendék beszéde Bessenyei szobránál. Mit várok az önképzőköri élettől? Mit figyeltem meg gyakorló iskolai látogatásaim alkalmával a népiskolai módszerről? Levél barátomhoz magyar nyelvi tanulmányaimról. A tanító beszéde az országzászlónál. Kísérletezünk! Elmélkedés Kölcsey Himnuszáról a költő halálának 100 éves évfordulóján.

V. osztály. A tanító búcsúztató-beszéde a kir. tanfelügyelő távozása alkalmából. Mit tanul a mai magyarság Vörösmarty Liszt Ferenc c. ódájából? Levél barátomhoz a meglátogatott orosz-borbányai iskoláról. Egy szabolcsi tanító beszéde a néphez a vándortanítói munka megnyitó ünnepén. Erkölcsi eszmék Eötvös József báró műveiben. Búcsú a tanári testület tagjaitól ballagásunk alkalmával.

3. Német nyelvi írásbeli dolgozatok.

I. osztály. A csoport. 1. Das Wohnhaus. (Fogalmazás.) 2. Meine Familie. (Fogalmazás.) 3. Der menschliche Körper. (Fogalmazás.) 4. Unsere Kleidung. (Fogalmazás.) 5. Der Winter. (Fogalmazás kép alapján.) 6. Die schönste Jahreszeit. (Fogalmazás kép alapján.) 7. Der Herbst. (Fogalmazás kép alapján.)

B. csoport. 1. Unser Lehrsaal. (Leírás.) 2. Mein Elternhaus. (Leírás.) 3. Die Einrichtung der Wohnung. (Leírás.) 4. Ein Brief an meinen Freund. 5. Elbeszélés a Gefunden c. költemény alapján. 6. Beim Schneider. (Párbeszéd.) 7. Der Frühling. (Kép alapján.)

II. osztály. 1. Ein Tag auf dem Bauernhofe. (Kép alapján.) 2. Lorelei. (Kép alapján.) 3. Münchhausen. (Kép alapján.) 4. Der Erlkönig. (Kép alap-

ján.) 5. Das neue Rathaus. (Kép alapján.) 6. Das unzufriedene Baumlein. (Kép alapján.) 7. Die Weiber von Weinsberg. (Kép alapján.)

III. osztály. 1. Unser Vaterland. (Kép alapján.) 2. Schäfers Klagelied. (Kép alapján.) 3. Die Germanen und das Deutsche Reich. (Kép alapján.) 4. Eine Reise im Gebirge. (Kép alapján.) 5. Leben in einer mittelalterlichen Stadt. (Kép alapján.) 6. Der schönste Lohn des Sängers. (Kép alapján.) 7. Der junge Siegfried. (Fordítás.)

IV. osztály. 1. Doktor Faust im Weinkeller. (Elbeszélés olvasmány alapján.) 2. Die Grenadiere. (Elbeszélés költemény alapján.) 3. Wie es im dreissigjährigen Kriege zuing. (Elbeszélés olvasmány alapján.) 4. Die Gräfin Th. Brunswick. (Életrajz olvasmány alapján.) 5. Die Karpathen. (Földrajzi leírás olvasmány alapján.) 6. Der offene Schrank. (Elbeszélés költemény alapján.) 7. Nikolaus Lenau. (Életrajz olvasmány alapján.)

V. osztály. 1. és 2. Fordítás magyarból németre Hermann und Dorothea alapján. 3. Die erste Begegnung. (Hermann u. Dorothea II. énekének tartalma.) 4. Ein Meisterschuss. (Wilhelm Tell egy jelenetének tartalma.) 5. Pestalozzi. (Életrajz.) 6. Aus Lienhard und Gertrud. (Elbeszélés olvasmány alapján.)

4. Mennyiségtani írásbeli dolgozatok.

I. osztály. 1. Alapműveletek köz. számokkal. Alg. összevonás. 2. Alg. mennyiségek szorzása. 3. Hatványozás. 4. Alg. mennyiségek osztása. 5. Műveletek törtszámokkal. 6. Műveletek alg. törtekkel. 7. Síkmértani alapismeretek.

II. osztály. 1. Elsőfokú egyismeretlen egyenletek. 2. Elsőfokú egyenletrendszerek. 3. Elsőfokú függvény ábrázolása. Elsőfokú egyenletrendszer grafikus megoldása. 4. Gyökvonás. Műveletek gyökmennyiségekkel. 5. Másodfokú egyenlet. Grafikus megoldás. 6. Síkmértani bizonyítás és szerkesztés. 7. Síkmértani bizonyítás és szerkesztés.

III. osztály. 1. Kettős tételű feladatok. 2. Arányos osztás. 3. Százalékszámítási feladatok. 4. Kereskedelmi számítások. 5. Arany- és ezüsts számítás. 6. Arányosági geometriai feladatok. 7. Pythagoras-tétel alkalmazása. Szerkesztési feladatok.

IV. osztály. 1. Kamatszámítás. 2. Értékpapír és váltó számítás. 3. Számítási és mértani sor. 4. Betét-, járadékszámítás, törlesztéses kölcsön. 5. Szögletes testek felszíne és köbtartalma. 6. Csonkakúp felszíne és köbtartalma. 7. Gömb és gömbrészek felszíne és köbtartalma.

V. osztály. 1. Másodfokú egyenletrendszerek. 2. Sorok. 3. Járadékszámítás. 4. Síkmértani feladatok. 5. Szögletes testekre von. feladatok. 6. Gömb- és gömbrészek felsz. és köbt.

7. IRODALMI OLVASMÁNYOK.

A növendékek az egyes osztályokban elhelyezett osztálykönyvtár könyveit kilenc olvasócsoporthoz felváltva olvasták, az olvasmányokat havonta egyszer cseréltek. Mind ezekről a terjedelmesebb, mind pedig a kisebb iskolai olvasmányokról beszámoltak az Olvasmányaim Könyve c. gyűjtőfüzetbe, amelyben öt éven át együtt van irodalomtörténeti rendben minden olvasmány. A szaktanár a könyvtárórákon a növendékek bevonásával adott irodalmi könyveket az Ifjúsági és a Tanári könyvtár műveiből.

A növendékek a nagy magyar klasszikusokon kívül szeretettel érdeklődnek a mai magyar irodalom kiváló alkotásai, különösen a történelmi regények iránt.

8. TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK.

A tanári testület a Tanker. Kir. Főigazg. által jóváhagyott tervezetében fölvetett tanulmányi kirándulásokat megtartotta. Ezenkívül a Szent István év alkalmával háromnapos tanulmányi kirándulást rendezett intézetünk Budapestre és Esztergomba. A tanulságos tanulmányi kiránduláson Breznay László nevelő, Kiss Lajos, Lóky Károly tanár és 27 növendék vett részt. A kirándulást Lóky Károly tanár készítette elő és vezette le. Egynapos tanulmányi kirándulás keretében Csonka Gyula tanár vezetésével a IV. o. növendékei megtekintették a demecseri kruplicukor-, keményítő- és dextringyárat.

Sebeők István és Gajári Mihály tanárok vezetésével az I—IV. o. növendékei megtekintették a debreceni mezőgazdasági kamara nyiregyházi homok kísérleti gazdaságát.

9. MADARAK ÉS FÁK NAPJA.

Május hó 16-án, gyönyörű tavaszi napon tartotta meg Sóstón a tanítóképző-intézet a vele kapcsolatos gyak. el. iskolával együtt a madarak és fák ünnepét. Az ünnepélyen, ahol számos szülő és érdeklődő jelent meg, a nevelőhatású, hangulatos műsort a gyak. el. iskola mindkét tagozata szolgáltatta. A nap jelentőségét Tomcsik Tibor IV. éves növendék méltatta.

10. TANÍTÁSI GYAKORLATOK.

A neveléstudomány elveit a nevelés gyakorlata realizálja. Vagyis személyi tényezőknél, nevelői egyéniségeken fordul meg a nevelés sorsa. Ezért munkánk legfontosabb mozzanata a nevelői és tanítói gyakorlati készségek kifejlesztése, tökéletesítése. A legnagyobb gonddal és lelkiismeretességgel fáradoztunk azon, hogy ezeket a készségeket minél alaposabban, jobban kiképezzük. A cél megközelítésének hármas útját jártuk: a) a gyakorló iskolai munka naponként történő megszemlélésével, b) a gyakorlati tanításokkal és c) a pedagógiai gyakorlatok vezetésével.

1. *Hospitálás.* A IV. és V. éves növendékek névsor szerint felváltva, naponként megszemléltek a gyakorló-iskola nevelő- és oktató munkáját. Megfigyelték a pedagógia tanárának utasítása szerint a gyakorló-iskola tanulóinak testi, lelki és szociális életét, az iskola felszerelését, a tanterem egészségügyi berendezését, a tanításban érvényesülő lélektani, logikai, pedagógiai, didaktikai és módszertani szempontokat. A hospitálások során megismerkedtek a gyakorló-iskola adminisztrációjával is. Itt kell még megemlíteni azokat a pedagógiai kirándulásokat is, melyeket az év folyamán különféle nevelési intézmények életének megismerése céljából tettünk.

2. *Gyakorlati tanítások.* Ez a munka a tárgy módszertanának megismerése, a mintatanítások szemlélése, majd ezek kellő didaktikai és módszertani elemzése, továbbá alapos előkészítés után következett be.

A IV. éves növendékek ezévi tanításai a következőképpen oszlottak meg:

Írás-olvasásból	40 tanítás
Beszéd- és értelemgyakorlatból	30 tanítás
Számolás és mérésből	24 „
Énekből	18 „
Testnevelésből	8 „

Összesen: 120 tanítás

A IV. éves növendékek száma az idén 30 volt, így egy növendékre pontosan 4 tanítás esik. Egy-egy növendék ugyanannyiszor bíralt is.

Az V. éves növendékek nevelési- és tanítási gyakorlatai a következőképen oszlottak meg:

Beszéd- és értelemgyakorlatból	11 tanítás
Olvasás és olvasmánytárgyalásból	18 „
Fogalmazásból	8 „
Helyesírás és nyelvi magyarázat	12 „
Számolás és mérésből	12 „
Földrajzból	8 „
Történelemből	11 „
Polgári jogok és kötelességekből	5 „
Természetrajz, gazdaságtan és h. tan.	16 „
Természettan és vegytanból	15 „
Egészségtanból	6 „
Rajzból	9 „
Szépírásból	2 „
Kézimunkából	4 „
Énekből	8 „
Testnevelésből	10 „

Összesen: 155 „

Az V. éves növendékek 17-en voltak, így egy növendék átlag 9-szer tanított s ugyanennyiszer bírált. A félnapos tanítások során átlag 8—10 tanítási egységet tanítottak. Ezt az eredményt a mai keretek között szinte ideálisnak mondhatjuk.

3. A *pedagógiai gyakorlatok* az Utasításban kívánt elvek alapján összeállított és jóváhagyott tanmenet szerint történtek. Közvetlen megfigyelés és irodalmi anyag alapján feldolgozták az V. éves növendékek a gyermektanulmány egyes fejezeteit s a pedagógiai irodalom egyes klasszikus műveit ismertették. Figyelemmel kísérték a pedagógiai folyóiratokat s azok közül különösen a Néptanítók Lapjának és a Nevelésügyi Szemlének egyes tanulmányait ismertették.

IX.

Egészségi jelentés.

Ép testben ép lélek! Ez a gondolat vezérelte a felelős tényezőket az iskolaorvosi intézmény életrehívásával. Valóban a lélek gondozása mellett alapvető feladata minden nevelési intézménynek az egészség gondozása, a testi erő, ügyesség fejlesztése nem a lélek kárára, hanem az ember magasabb rendeltetésének megközelítése céljából. Test és lélek összetartozó egészet alkotnak.

Az 1937—38-i tanév folyamán az intézet növendékeinek egészségi állapota kielégítőnek mondható. Az őszi és téli folyamán, a korai tavaszba is benyulva, főleg a meghűléses betegségek uralkodtak. Kifejezett tüdőgümőkóros megbetegedés egyszer sem fordult elő. A ragályos betegségek is elkerültek intézetünk növendékeit.

Dr. Pál Jenő, intézeti orvos.

X.

Tanítóképesítés.

Képesítővizsgálatra jelentkezett 17 rendes tanuló és 2 mult évben végzett V. éves növendék. Javítóképesítő-vizsgálatot tett 1 jelölt. Oklevelet nyert: 17 jelölt.

Az írásbeli vizsgálatok május 27., 28. és 30-án, a szóbeli, gyakorlati és a gör. kat. egyházi ének- és szertartástanképesítő vizsgálatok pedig jún. 15—18-ig folytak le.

A tanítóképesítő vizsgálatokon vitéz dr. Bessenyei Lajos tankerületi kir. főigazgató elnökölt.

Az írásbeli tételek a következők voltak:

I. Pedagógiából: Miképen valósítom meg majd a gyakorlatiasság elvét a természeti és gazdasági ismeretek tanításában? Eredmény: 5 jeles, 5 jó, 8 elégséges, 1 elégtelen.

II. Magyar irodalomból: A vándortanítói hivatásra induló fiatal magyar tanító gondolatai Bessenyei György nyíregyházi szobránál. Eredmény: 5 jeles, 10 jó, 3 elégséges, 1 elégtelen.

III. Mennyiségtanból: 1. Mivel gazdaságosabb a vasalás energia, illetőleg pénz szempontjából? a) Faszén 8000 kkal (20 percenkint 25 dkg. kell) 14 f. kg. b) 400 wattos villanyvasalóval nappali árammal 1 hwó 3.5 f.

2. Három havi 1500 P-s váltómra a bank 1410 P-t fizetett ki. Ilyen kamatoskamat mellett mennyire szaporodik fel 3500 P tőke az 5. év végére?

3. Két telek közül kell választanom ár szempontjából: a) 1100 m² á 1.80 P, b) 17.2 és 18.5 öles oldalú téglalap alakú telek 1200 P. A hosszabbik oldalon mérve 9.6, illetőleg 13 ölnyi trapéz-alakú rész 30 cm. magasan feltöltendő. 1 koci 20 q (fajsúly 1.8) föld 3.50 P. Melyik telek olcsóbb?

4. 2.5 cm. átmérőjű, 10 cm. hosszú vashengerre 1 cm. vastag tekercseléshez hány pengő értékű 1, illetőleg 2 mm. átmérőjű huzal kell? (fs 8.8, 7.5 P) kg. Eredmény: 3 jeles, 9 jó, 6 elégséges, 1 elégtelen.

Tanítóképesítést nyertek magyar nyelvű iskolákra: Bálint László, Belovics János, Deák Imre, Juhász Tibor, Kádár Géza, Lauf Károly, Nyitray György, Orosz Ferenc, Pál Sándor, Simon János, Tivadar Endre, Tóth Károly, Tóth László, Tótin Gyula, Urbancsek János, Vári István, Vaskó András.

A vizsgálatokon elnöklő kir. főigazgató, a megállapított igen kedvező eredményért a záróértekezleten az intézet igazgatójának és tanári testületének elismerését fejezte ki.

XI.

1. GYAKORLÓISKOLA.

Gyakorlóiskolánk két tagozatú. Az alsó tagozat I—II., a felső III—VI. osztállyal. Az alsó tagozatban Lakatos Emil, a felsőben Horváth János tanított.

Mindkét tagozatban az állami el. iskolák számára kiadott tantervi anyagot, a helyi viszonyok és a tanítóképzés ügyének megfelelően s az új tantervi utasítás szellemében dolgozták fel. Különös gondot fordítottak a nevelői vonatkozások kihasználására. A hazafias érzés fejlesztését szolgálta a „Hősi sírok” gondozása is.

Két szülői értekezletet tartottak. Dohanics János megb. igazgató mindkét értekezleten tájékoztatta a megjelenteket a „Gyakorlóiskolai Tanulók Szüleinek Alapítványa” állapotáról. Az első értekezleten a tanulás lélektanának megvilágítása, a másodikon a nevelés lehetősége és a szülői gondolkodás volt a megbeszélések tárgya.

A gyakorló iskola az elmúlt iskolai év folyamán minden nemzeti ünnepet megtartott. A tanítási anyag elmélyítése, a szülőföld megismerése és megszerettetése céljából számos kirándulást végeztek a város és környékének különböző pontjaira. Egynapos kirándulást vezetett a III—VI. o. Nyírbátorba, majd Tiszabercelre és a szabolcsi földvárhoz. A madarak és fák napját, egész napos kirándulás keretében, a sóstói erdőben tartották meg.

Az Ifj. Vöröskereszt Csoportot Lakatos Emil vezette. A csoportnak a felső tagozat minden tanulója tagja volt. A tagok filléres adakozásaiból összegyűlt pénzen, négy szegénysorsú osztálytársuknak karácsonyra új ruhát vásároltak.

Ez évben növendékeink közül 10-et avattak cserkész-apróddá.

2. A GYAKORLÓ ISKOLA TANULÓINAK NÉVSORA.

I. osztály.

1. Ambrózy Csaba, 2. Barna-Szögény Bertalan, 3. Bäcker László, 4. Csen-gery Ildikó, 5. *Ferdinándy Kont, 6. Gulyás Erzsébet, 7. Gerlóczy Attila, 8. Hasskó Bertalan, 9. Kálnoki Bedő Zsuzsa, 10. László Miklós, 11. Lieszkovszky Iván, 12. Mandula József, 13. Márton Antal, 14. Mikes Eugénia, 15. Perjési Juliska, 16. Rózsahegy Gyula, 17. Rózsavölgyi János, 18. Szentpéteri Sándor, 19. Tarpataky György.

II. osztály.

1. Barczikay Tamás, 2. Báthory István, 3. Bedő György, 4. Bodzay Károly, 5. *Ferdinándy Klára, 6. Dániel Mária, 7. Dévény István, 8. Dohanics János, 9. Dohanics Sándor, 10. Eckerdt Margit, 11. Fábri Éva, 12. Gaicsályi Sándor, 13. Hetényi József, 14. Horváth Ilonka, 15. Mészáros Anna, 16. Mikó Juliska, 17. Mokos Sándor, 18. *Pál Jenő, 19. Szabó István, 20. Tarnay Kálmán.

III. osztály.

1. Borbély Pál, 2. Dienes István, 3. Dobránszky Edit, 4. Gulyás László, 5. Kümmerle István, 6. Nagy Éva, 7. Nagy Géza, 8. Nagy Katalin, 9. Seszták Aranka, 10. Süttő György, 11. Szabó Miklós, 12. Székely Tamara, 13. Szuhay Tamás, 14. Tarpataky Tibor, 15. Tóth Aliz.

IV. osztály.

1. Böhm László, 2. Csíky Gabriella, 3. Fábry Tibor, 4. Horváth Ilona, 5. Horváth János, 6. Irinyi Katalin, 7. Papp József, 8. Pethő Emil, 9. Ruzics István, 10. Saárossy Lénárd, 11. Szathmáry József, 12. Seszták Lajos, 13. Szűcs Jenő.

V. osztály.

1. Boross János, 2. Csupely György, 3. Dorogi István, 4. Grandich Éva, 5. Humicskó Mihály, 6. Radoszta Imre, 7. Szabó Mihály, 8. Terebesi Tibor.

A csillaggal jelöltek magántanulók voltak.

3. A gyakorló-iskola tanulójának statisztikája.

Osztály	Létszám				Nem	Vallás						Maga-viselet		Szor-galom			Előmenetel					Szülők foglalkozása				Összesen	
	az év elején	más iskolába ment át	év közben iratkozott be	meghalt		év végén összesen	róm. kat.	gor. kat.	ref.	ág. h. ev.	unitárius	izraelita	dícséretes	jó	turhető	dícséretes	változó	hanyag	kitűnő	jeles	jó	elégséges	elégtelen	tisztviselő	iparos		földbirtokos
I.	18	1	—	—	19	14	5	9	3	3	3	1	—	18	—	16	2	—	16	1	—	1	—	17	—	—	219
II.	18	2	1	1	20	13	7	13	3	3	1	—	—	18	—	17	1	—	15	3	—	—	—	18	1	—	120
III.	15	—	—	—	15	11	4	2	3	7	2	—	1	15	—	15	—	—	11	4	—	—	—	13	1	—	115
IV.	13	—	—	—	13	10	3	8	1	4	—	—	—	13	—	10	3	—	6	6	1	—	—	12	1	—	13
V—VI.	8	—	—	—	8	7	1	3	4	1	—	—	—	6	2	3	4	1	—	5	2	1	—	3	2	—	38
Összesen	72	3	1	1	75	55	20	35	14	18	6	1	1	170	2	61	10	1	48	19	3	2	—	63	5	—	775

XII.

Értesítés a következő évre.

Azok a növendékek, akik a tanítóképző-intézet II., III. vagy IV. osztályát intézetünkben sikerrel elvégezték, felvételt nyertek a megfelelő felsőbb osztályba.

Az 1938—39. iskolaévi jelentkezésre, beiratkozásra, pótló, javító és különbözeti vizsgálatra vonatkozóan, a következő rendelkezés történt:

Szeptember 1-én 8 órától javító, pótló és különbözeti vizsgálat, 2-án 8 órakor jelentkezés az igazgatónál, utána az osztályfőnöknél beiratkozás, 3-án 8 órakor istentisztelet, 10 órakor az iskolai év ünnepélyes megnyitása, 5-én a tanítás megkezdése.

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

1189.